

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W GŁUCHOŁAZACH

z dnia 2022 r.

**w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2022r. poz. 559 z późn.zm./ i art. 4¹ ust. 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm./ oraz art.10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz. U. z 2020r., poz. 2050 z późn.zm./ – Rada Miejska w Głuchołazach uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025, stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Głuchołazy na lata 2019-2029, w brzmieniu stanowiącym Załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XLI/390/21 Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 22 grudnia 2021r. w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XLI/391/21 Rady Miejskiej w Głuchołazach z dnia 22 grudnia 2021r. w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Głuchołaz.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Mariusz Migala

Załącznik do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Głuchołazach
z dnia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII
NA LATA 2022 - 2025**

ROZDZIAŁ I – WIADOMOŚCI OGÓLNE

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z art. 4¹ w.w. ustawy „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin*”. Z kolei zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii zostały określone w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Od marca 2022r. powyższe zadania realizowane będą w postaci jednego wspólnego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Polskie ustawodawstwo nie pomija również problemu przemocy w rodzinie o czym świadczy ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która do zadań własnych gminy dodaje także podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinach. Działania w tym zakresie, a zwłaszcza „udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie” będą również podejmowane w ramach wyżej wymienionego Programu

Oprócz tych 3 ustaw oraz innych przepisów prawnych właściwych dla Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii podstawą jego opracowania i realizacji jest Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025. W związku z tym Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 (dalej Program) uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Do realizacji tych celów służyć będą zadania, które będą podejmowane na terenie Gminy Głuchołazy w latach 2022-2025 w wyżej wymienionym obszarze, gdzie jako realizator m.in. wskazana została jednostka samorządu terytorialnego.

1. Realizatorzy i partnerzy w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

- Gmina Głuchołazy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Poradnia Odwykowa
- placówki oświatowe,
- Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Głuchołazach,
- organizacje pozarządowe, stowarzyszenia,
- inne podmioty, które realizują zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2. Źródła i zasady finansowania Programu oraz wynagradzania Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (dalej GKRPA)

1) Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 są środki finansowe budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydatki ponoszone w ramach Programu ujęte będą w budżecie gminy, w działach z związanych z tego typu działalnością.

2) Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje:

- a) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego w oparciu o zgromadzone informacje,
- b) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badanie przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- c) wnioskowanie o sądowe zobowiązanie do leczenia odwykowego,
- d) opiniowanie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z przepisami wykonawczymi ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- e) przeprowadzanie kontroli zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w placówkach handlowych i gastronomicznych,
- f) wszczynanie i realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- g) inicjowanie i prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- h) opiniowanie wniosków realizowanych w ramach Programu .

Koszty poszczególnych czynności:

- udział w posiedzeniach Komisji – 150 zł brutto za każde posiedzenie,
- udział w czynnościach zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu – za udział w dyżurze zespołu ds. motywowania osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego - 150 zł brutto,
- udział w kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych – 150 zł brutto,
- dodatek funkcyjny dla Przewodniczącego Komisji – 200 zł brutto miesięcznie.

Listę wynagrodzeń GKRPA zatwierdza Przewodniczący Komisji.

Członkowie Komisji podnoszą swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, konferencjach lub warsztatach, które finansowane są środkami Programu łącznie z kosztami dojazdu. Podstawą obliczania kosztów przejazdu są regulacje prawne dotyczące zwrotu kosztów podróży pracownikom urzędu gminy.

ROZDZIAŁ II – DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIENI, W TYM ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE GŁUCHOŁAZY. ZASOBY PROFESJONALNEJ I NIEPROFESJONALNEJ POMOCY OSOBOM UZALEŻNIONYM.

1. Informacje o gminie pod kątem zagrożeń alkoholizmem oraz narkomanią

- Gminę Głucholazy zamieszkuje 22.301 mieszkańców, z czego 12.526 to osoby zamieszkujące miasto, a 9.775 - tereny wiejskie. Biorąc pod uwagę dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wg których przyjąć można, że 2% populacji stanowią osoby uzależnione to w Gminie Głucholazy liczba ta wynosiłaby ok. 446 osób uzależnionych od alkoholu.
- Gmina Głucholazy leży na polsko - czeskim pograniczu. Z punktu widzenia turystyki i gospodarki fakt ten stawia gminę w korzystnym świetle. Można jednak sądzić, że bliskość Czech stworzyła doskonałe warunki do rozwoju różnych zagrożeń. Jedno z nich to łatwy w latach poprzednich dostęp do taniego alkoholu. Innym zaś był też dostęp do różnego rodzaju leków. Zjawiska te nie było dotąd szczegółowo badane, ale kilkuletnie obserwacje skłaniają do refleksji, że mogły się one przyczynić do wzrostu liczby osób nadużywających alkoholu oraz używających narkotyków.
- Wpływ na wzrost alkoholizmu miało także wcześniejsze bezrobocie. Zjawisko to przyczyniło się do zubożenia osób, które szukały rozwiązania swoich kłopotów w alkoholu. Niestety, zamiast pomóc – alkohol tylko nawarstwiał i pogłębiał istniejące problemy. Wiele osób, które w tamtych czasach uzależniło się od alkoholu nadal trwa w tym nałogu. Odnosząc się w tym zakresie do danych GKRPA to w 2021 roku na 20 osób zgłoszonych - 8 osób nie miało stałej pracy zarobkowej.
- Problemem, który obserwuje GKRPA jest także nadużywanie alkoholu wśród mieszkańców terenów wiejskich. Potwierdzeniem tych obserwacji są dane Komisji, z których wynika, że 7 z 20 osób zgłoszonych zamieszkuje tereny wiejskie.
- Kolejnym problemem, który zauważyła Komisja jest stosowanie przemocy przez osoby nadużywające alkoholu. Potwierdzają to zgłoszenia wpływające do Komisji gdzie na 20 przypadków w 8 prowadzona była lub nadal jest procedura „Niebieskie Karty”. Osoby te zgłaszane są do Gminnej Komisji przez grupy robocze albo też przez członków rodziny. Coraz częściej to właśnie członkowie rodzin szukają pomocy dla swoich bliskich nadużywających alkoholu. Zazwyczaj poszukują oni ratunku dla swoich dzieci, siostr i braci, które wprawdzie mieszkają osobno, ale zupełnie nie radzą sobie z uzależnieniem i rodzina nadal czuje się za nich odpowiedzialna. W 2021r. odnotowano 10 takich zgłoszeń.
- Innym zjawiskiem zauważonym przez GKRPA jest picie alkoholu przez dorosłych mężczyzn mieszkających u swoich starzejących się, niejednokrotnie schorowanych rodziców. Mężczyźni ci nadużywają alkoholu, bardzo często nie pracują, nie łożą na swoje utrzymanie pozostawiając to rodzicom. W takich rodzinach dochodzi często do stosowania przemocy. W związku z tym oprócz standardowych działań odnoszących się do samego pijącego, w zależności od sytuacji podejmuje się także działania pomocowe wobec jego rodziców. W 2021r. do Komisji zgłosiło się 2 rodziców poszukujących pomocy dla swoich dorosłych dzieci.
- Po alkohol sięgają również kobiety. Do niedawna picie alkoholu było domeną mężczyzn. Tymczasem z roku na rok jest sporo pijących pań. Kobiety częściej niż mężczyźni piją w ukryciu, bardziej się tego wstydzą, a ich terapia trwa zwykle o wiele dłużej niż u panów. Poważniejsze są również konsekwencje zdrowotne kobiecego alkoholizmu. Kobiety nadużywające alkoholu są bardziej napiętnowane społecznie niż uzależnieni mężczyźni.

To im w związku z pićm alkoholu przypisuje się zaniedbywanie lub niewywiązywanie się z obowiązków rodzicielskich. A to z kolei sprawia, że gorzej o sobie myślą i coraz bardziej brną w uzależnienie. W 2021 r. wśród osób zgłoszonych do Komisji były 4 kobiety.

- Gminna Komisja zaobserwowała, że problemy alkoholowe dotyczą także młodych ale już pełnoletnich ludzi. W związku z tym, ich rodzice poszukują ratunku i profesjonalnej pomocy. Sami bowiem czują się bezsilni i bezradni wobec nasilających się i nawarstwiających problemów.
- Jak wynika z informacji otrzymanych z instytucji stykających się z uzależnieniami na terenie Gminy Głuchołazy jest młodzież w wieku szkolnym, która eksperymentuje z narkotykami bądź sięga po nie okazjonalnie np. w czasie „domówki” lub innej imprezy. Nie doznaje ona jeszcze z tego powodu poważnych szkód zdrowotnych, ale w przyszłości może to się zmienić. Są jednak i takie osoby, które w używaniu narkotyków nie widzą niczego złego i to one właśnie najbardziej narażone są na ryzyko uzależnienia.
- Coraz częściej pomocy w związku z narkotykami poszukują rodzice pełnoletnich, młodych ludzi. Zgłaszają się oni do Poradni Odwykowej bowiem czują się bezsilni i nie wiedzą co robić, a intuicja podpowiada im, że ich dorosłe dziecko sięga po narkotyki. Jak podaje poradnia w okresie od stycznia do września 2021r. 5 osób zgłosiło się w związku z problemami narkotykowymi, w tym 3 rodziców. Poradnia odwykowa świadczy jednak usługi tylko w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu.

2. Problemy występujące wśród młodzieży szkolnej w roku szkolnym 2020/2021, zwłaszcza w zakresie używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych

W odniesieniu do młodzieży grono pedagogiczne w roku szkolnym 2020/2021 nie odnotowało przypadku przyjscia do szkoły ucznia będącego pod wpływem alkoholu. Do nauczycieli docierają jednak informacje, że uczniowie spożywają alkohol poza terenem szkoły, głównie podczas weekendowych spotkań towarzyskich. Czasami dzieje się to za przyzwoleniem rodziców albo za ich wiedzą. O tym, że młodzi ludzie sięgają po alkohol (poza szkołą) nauczyciele dowiadują się od rodziców, którzy w związku z takimi sytuacjami szukają pomocy u pedagogów szkolnych. Bardzo często rodzice nie radzą sobie z zachowaniem własnych dzieci, nie potrafią się z nimi porozumieć czy wpłynąć na zmianę ich zachowania.

Najczęstszym i najbardziej akcentowanym problemem w ostatnim roku szkolnym jest nadmierne korzystanie z Internetu i sprzętów elektronicznych (komputery, konsole do gier, tablety, telefony). Młodzież ale też dzieci nie rozstają się praktycznie ze swoimi smartfonami dzięki którym mają stały dostęp do social mediów.

Problem ten nasilił się zwłaszcza w związku ze zdalnym nauczaniem. Taki sposób nauki, był konieczny ze względu na epidemię koronawirusa jednak zdaniem pedagogów wywarł negatywne skutki dla zdrowia psychicznego dzieci. Przed epidemią koronawirusa dzieci spędzały czas w szkole gdzie zajmowały ich inne zajęcia. Kontakt z telefonem czy komputerem miały tylko po lekcjach. Tymczasem dzięki zdalnemu nauczaniu znalazły usprawiedliwienie bezkarnego i wielogodzinnego korzystania ze sprzętu elektronicznego. W konsekwencji doprowadziło to do tego, że życie rówieśnicze zostało także przeniesione do sieci, upośledzając tym samym bezpośrednie kontakty rówieśnicze, które są niezbędne w okresie rozwoju i dorastania.

Ponadto nauczyciele zwracają uwagę, że uczniowie którzy długo w nocy grają w gry online lub „siedzą” w sieci w szkole są niewyspani, zdekoncentrowani, łatwo się denerwują

czy wpadają w złość. Coraz częściej pojawiają się też nastroje depresyjne, bóle głowy czy brzucha. Niekiedy potrzebna jest interwencja specjalisty psychologa czy psychiatry.

Czasami z problemu tego nie zdają sobie sprawy rodzice, którzy często są przekonani, że ich dziecko jest w trakcie nauki albo przygotowuje się do lekcji. Problem zgłaszają zazwyczaj dopiero wtedy kiedy ich przerasta a u dziecka pojawia się agresja, coraz większa przy każdej kolejnej próbie odebrania telefonu lub komputera, problemy ze snem czy brak kontaktu z rodziną i kolegami.

Kolejnym problemem, na który nauczyciele zwracają uwagę to przemoc rówieśnicza przejawiająca się głównie w wyzwiskach, popychaniu, poniżaniu, zastraszaniu itp. Pojawia się także przemoc rówieśnicza bez słów i kontaktu fizycznego polegająca na wrogich gestach, minach, manipulowaniu związkami, przyjaźniami, izolowaniu, rozpowszechnianiu plotek poprzez Internet czy sms-y. Problemem wśród starszych uczniów jest agresja słowna. Przemoc rówieśnicza coraz częściej zmienia formę z agresji bezpośredniej na agresję pośrednią w postaci hejtu internetowego, stalkingu. Jak wynika z informacji uzyskanych ze szkół naszej gminy zdarzają się przypadki cyberprzemocy polegające na umieszczaniu obraźliwych komentarzy na popularnym komunikatorze społecznościowym. W tym celu uczniowie zakładają anonimowe konta i anonimowo obrażają swoich kolegów i koleżanki. Takie sytuacja zgłaszane są administratorowi strony a nawet do prokuratury.

Zdarza się także, że swoje problemy sygnalizują sami uczniowie. Czasami, już po zachowaniu dziecka nauczyciele widzą, że coś złego dzieje się w rodzinie. Wówczas podejmują oni odpowiednie kroki w kierunku poprawy jego sytuacji rodzinnej i w miarę możliwości „zaradzeniu” problemom. Niekiedy w tym celu nauczyciele uczestniczą w pracach grup roboczych powołanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Bywa jednak, że problemy przerastające młodego człowieka, są przez niego tak skrętnie ukrywane, że osoby dorosłe nie mają pojęcia o ich istnieniu. W jego mniemaniu są one jednak tak poważne i sprawiają tak duży ból psychiczny, że ulgi szuka on w samookaleczaniu. Takie przypadki odnotowano także w głuchołaskich szkołach. Czasami jednak, samookaleczenia są wynikiem panującej wśród uczniów specyficznej mody i jak mówią pedagodzy nie stanowią większego zagrożenia. Nigdy jednak nie należy bagatelizować takich przypadków, które zawsze trzeba dokładnie sprawdzić i zdiagnozować. Tym bardziej, że coraz częściej nauczyciele widzą, że w sytuacjach trudnych młodzi ludzie reagują bezradnością i lękiem, czasami w ślad za tymi stanami pojawia się samoizolacja a potem depresja.

Depresja, zaburzenia emocjonalne, fobia społeczna, stany lękowe, trudności z zasypianiem i koncentracją, niska samoocena, brak motywacji do nauki czy podejmowania jakiegokolwiek wysiłku to właśnie problemy, które pojawiły się w ostatnim czasie. Biorąc pod uwagę, że wcześniej pedagodzy ich nie sygnalizowali lub sygnalizowali, że występują incydentalnie to śmiało można wnioskować, że są one wynikiem życia w covidowej rzeczywistości

Zupełnie nowym problemem, który został zasygnalizowany jest tożsamość płciowa dzieci. Problem ten stanowi wyzwanie dla pedagogów szkolnych bowiem jest to zupełnie nowe zjawisko, z którym wcześniej nie mieli oni do czynienia.

W/w problemy występują również na terenie szkół wiejskich, chociaż w dużo mniejszym natężeniu. Uczęszcza do nich znacznie mniej uczniów niż do szkół miejskich, stąd też w placówkach tych istnieje większa możliwość bezpośredniej pracy wychowawczej z uczniami oraz ich rodzicami. Poza tym, w środowisku wiejskim rodziny pozbawione są anonimowości, co ułatwia zdiagnozowanie występujących w nich problemów. W szkołach tych nauczyciele podobnie jak w szkołach miejskich najczęściej wskazują na problemy związane z przemocą rówieśniczą (kłótnie, wyzwiska) oraz z częstym korzystaniem z telefonu komórkowego i Internetu.

Aby radzić sobie z problemami występującymi w szkołach podejmowane są działania w ramach Programów Profilaktycznych Szkoły oraz Programów Wychowawczych. Realizowane są różne przedsięwzięcia profilaktyczne, prowadzone rozmowy pedagogiczne i wychowawcze z uczniami oraz ich rodzicami. Grono pedagogiczne współpracuje z

kuratorami sądowymi, policją, GKRPA, poradniami. Niestety ze względu na stan epidemii wiele z zaplanowanych działań nie zostało zrealizowanych, a niektóre musiały zostać zrealizowane w zupełnie w innej formie. Niemniej nauczyciele korzystają z nowych możliwości, które pojawiły się w naszej codzienności i uczestniczą np. w szkoleniach prowadzonych online.

Odnosnie problemów związanych z narkotykami to grono pedagogiczne nie stwierdziło żadnych przypadków używania narkotyków czy przychodzenie do szkoły pod ich wpływem. Niemniej narkotyki są obecne w życiu młodych ludzi o czym świadczą informacje uzyskiwane od nich w różnych ankietach czy prowadzonych badaniach.

Wiosną 2019r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) na terenie kraju zrealizowano audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badaniami objęto próbę ogólnopolską tj. 6 prób wojewódzkich (Dolnośląskie, Lubelskie, Małopolskie, Mazowieckie, Śląskie, Świętokrzyskie) oraz 5 prób miejskich (Wrocław, Płock, Kalisz, Sopot, Szczecinek). Badania zrealizowano w 383 klasach gimnazjalnych oraz w 431 klasach szkół ponadgimnazjalnych. W gimnazjach zebrano 5939 ankiet, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 6495 ankiet.

Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Wyniki przeprowadzonych badań wykazały znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż tych legalnych, zwłaszcza alkoholu i tytoniu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mieli za sobą takie doświadczenia większość stanowiły osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Z kolei chociaż raz w ciągu całego życia substancji tych używało 21,4% młodszych uczniów i 37,0% starszych uczniów. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych wśród uczniów gimnazjów znalazła się amfetamina (4,2%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5,1%). Okazjonalne używanie substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów na używanie tych środków wskazało ponad 16,7% uczniów, natomiast w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 29,6%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9,0% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15,1% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało marihuany lub haszyszu.

Jak wykazały przeprowadzone badania zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt. Do problemowych użytkowników marihuany lub haszyszu zidentyfikowanych przy pomocy testu przesiewowego zaliczyć można 5,2% gimnazjalistów oraz 6,7% uczniów ze starszej grupy.

Jeśli chodzi o rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” to jest ono niższe niż przetworów konopi. Substancji tych używało kiedykolwiek 5,2% gimnazjalistów i 5,3% starszych uczniów. Odsetek gimnazjalistów, którzy sięgali po „dopalacze” w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wyniósł 2,5%. W starszej grupie takich uczniów było 2,2%. Używanie dopalaczy jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Podczas prowadzonych badań analizowano także znajomość konsekwencji jakie niesie za sobą używanie środków psychoaktywnych. Jak się okazało większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, decyduje bardziej nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Oczekiwania wobec marihuany i haszyszu formułowane przez młodzież szkolną odwoływały się w większym stopniu do

pozytywnych konsekwencji niż ewentualnych szkód. Wśród nich na pierwszym miejscu lokuje się „zwiększenie intensywności radości” (młodsza grupa –33,7%, starsza grupa –39,6%), na drugim – zwiększenie otwartości (młodsza grupa – 31,6%, starsza grupa – 35,5%), a na kolejnych miejscach zwiększenie intensywności doświadczeń (młodsza grupa –26,8%, starsza grupa – 31,3%) oraz mniejsza nieśmiałość (młodsza grupa – 28,3%, starsza grupa – 30,2%). Najczęściej oczekiwaną konsekwencją negatywną były trudności z koncentracją (młodsza grupa –21,6%, starsza grupa – 20,7%), a następnie – utrata wątku myślenia (młodsza grupa –19,4%, starsza grupa –19,1%) oraz trudności w prowadzeniu rozmowy (młodsza grupa –14,8%, starsza grupa –14,5%).

Porównanie wyników z tymi z 2011 r. i 2015 r. ujawniło zwiększenie się odsetka badanych potwierdzających poszczególne oczekiwania, zarówno te pozytywne, jak i te negatywne. W młodszej grupie najsilniej wzrósł odsetek oczekujących zmniejszenia nieśmiałości, zaś w starszej - zwiększenia otwartości.

Rozpowszechnienie używania „dopalaczy” wykazuje od 2011 r. trend spadkowy. Podobnie zmniejsza się odsetek respondentów otrzymujących propozycje zakupu, otrzymania, bądź użycia tych substancji, a także tych wysoko oceniających ich dostępność. Warto dodać, iż badania wykazały, że rosną frakcje respondentów przypisujących duże ryzyko nawet eksperymentowaniu z „dopalaczami”. (*Janusz Sierosławski „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku”*)

Badania dotyczące używania substancji psychoaktywnych były prowadzone także wśród młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej naszej gminy. W 2008r. oraz w 2012r. przeprowadzono program profilaktyczny NOE. Na jego zakończenie uczestników poddano badaniu ankietowemu, które miało na celu dostarczenie informacji m.in. na temat:

- dostępności substancji psychoaktywnych wśród młodzieży,
- stereotypów dotyczących ich stosowania,
- doświadczenia młodzieży w zakresie używania narkotyków,
- wzorców oraz miejsca stosowania substancji uzależniających,
- postaw wobec środków psychoaktywnych,
- częstotliwości kontaktów z narkotykami.

Po przeprowadzeniu ankiety wśród 828 uczniów w 2008r. (312 chłopców, 314 dziewczyn, 202 osoby nie zaznaczyło swojej płci) oraz 697 osób w 2012r. (280 chłopców, 350 dziewcząt, 67 osób nie zaznaczyło płci) wyniki przedstawiają się następująco:

- 28% (231 osób) uczestniczyło w imprezie, na której były narkotyki (2008r.); 35% (243 osoby) – 2012r.,
- 17% uważa, że osoby o silnej woli mogą używać narkotyków bez groźby uzależnienia, 39% nie ma na ten temat zdania, 44% jest przekonanych, że nawet silna wola nie uchroni człowieka od uzależnienia od narkotyków (2008r.); w 2012r. wyniki przedstawiają się odpowiednio - 25%, 41%, 34%,
- 19% sądzi, że okazjonalne palenie marihuany (trawki) nie jest groźne w skutkach dla zdrowia psychicznego człowieka, a 27% nie ma na ten temat wiedzy (2008r.); w 2012r. 38% uważa okazjonalne palenie marihuany za całkiem bezpieczne, 37% wręcz przeciwnie, natomiast 25% nie ma wiedzy na ten temat,
- 11% uważa, że narkotyki pomagają w rozwiązywaniu problemów (2008r.); w 2012r. 20% młodych ludzi jest tego zdania,
- środki odurzające najczęściej stosowane przez uczniów ich szkoły to wg badanych
 - marihuana lub haszysz – 53,3% (2008r.); 44% (2012r.),
 - środki uspokajające stosowane bez wiedzy lekarza – 24,6% (2008r.); 10% (2012r.)
 - środki wziewne (kleje, rozpuszczalniki) – 16,9% (2008r.); 10% (2012r.)
 - amfetamina – 12,2% (2008r.); 15% (2012r.),
 - ekstazy – 10,6% (2008r.); 5% (2012r.),
 - inne narkotyki – 8,7% (2008r.),

- 14% uważa, że na terenie jego szkoły można bez problemów kupić narkotyki, również 8,9% jest przekonane, że w szkole można kupić narkotyki ale jest to utrudnione, 18,6% uważa, że w ich szkole nie ma możliwości kupienia narkotyków, 57% - nie jest zorientowane w tym temacie (2008r.); 15% uważa, że nie ma problemów z kupnem narkotyków na terenie ich szkoły, 8% uważa, że jest to utrudnione, 22% uważa, że nie ma takiej możliwości, 55% nie ma na ten temat wiedzy (2012r.),
- 20% (165 os.) już próbowało jakiegoś narkotyku (2008r.), 30% tj. 209 osób (2012r.),
- najczęściej po narkotyki młodzież sięga w gronie swoich kolegów – 11%, koledzy też są najczęściej wymieniani jako osoby, które pierwszy raz częstują narkotykiem – 19% (2008r.); w 2012r. 22% - próbowało narkotyków w gronie kolegów i 26% spróbowało narkotyków, którymi zostali poczęstowani przez kolegów,
- 34% (281 os.) przyznało się, że wie gdzie można kupić narkotyki (2008r.); 38% (2012r.),
- 11% (91 os.) potwierdziło, że brało narkotyki w ciągu ostatnich 12 miesięcy, a 6,5% (53 os.) – w ciągu ostatnich 30 dni (2008r.); w 2012r. w ciągu ostatnich 12 miesięcy narkotyków próbowało 21% (146 osób), a 11% (76 osób) w ciągu ostatnich 30 dni,
- częstotliwość używania wśród badanych środków psychoaktywnych przedstawia się następująco:

Środek	próbowałem tylko raz	czasami	często	bardzo często
marihuana, haszysz	6,7% (2008r.) 8% (2012r.)	6,2% (2008r.) 14% (2012r.)	1,7% (2008r.) 3% (2012r.)	1,2%(2008r.) 3%(2012r.)
amfetamina	2,4% (2008r.) 4% (2012r.)	1,9%(2008r.) 3%(2012r.)	- 2os.(2012r.)	- 2 os.(2012r.)
ekstazy	1,4% (2008r.) 3%(2012r.)	1,4%(2008r.) 1%(2012r.)	- 2os.(2012r.)	- 1os.(2012r.)
kokaina	0,4% (2008r.) 2%(2012r.)	- 1%(2012r.)	- 1os.(2012r.)	- 1os.(2012r.)
kleje, rozpuszczalniki	3,1%(2008r.) 3%(2012r.)	0,7%(2008r.) 1%(2012r.)	- -	0,4%(2008r.) 1 os.(2012r.)
morfina, heroina	- 1%(2012r.)	0,2% 1os. (2012r.)	- 2os.(2012r.)	- 1os.(2012r.)
halucynogeny	0,2%(2008r.) 2%(2012r.)	0,9%(2008r.) 2%(2012r.)	0,2%(2008r.) 2os.(2012r.)	- 1%(2012r.)
inne	- 3%(2012r.)	0,9%(2008r.) 2%(2012r.)	- 3os.(2012r.)	0,2%(2008r.) 2os.(2012r.)

- 3,6% stwierdziło, że proponowano im zakup narkotyków na terenie ich szkoły – raz, 4,8% - kilka razy, 1,9%- wielokrotnie, 87% - nigdy (2008r.); w 2012r. dane te przedstawiają się następująco- 5% raz, 6% kilka razy, 3% wielokrotnie, 86% nigdy,
- młodzi ludzie stwierdzili, że najczęściej o tym, aby wziąć narkotyk myślą na imprezie, koncercie - 5,5%, gdy mają jakiś problem – 3%, gdy się boją i chcą się wyluzować – 0,2%, w innych okolicznościach – 2% (2008r.); w 2012r. narkotyki były najpopularniejsze na koncercie i imprezie – 8%, młodzi ludzie sięgali po nie gdy mieli problemy -7%, w innych okolicznościach – 6%, sięgali po nie też gdy się czegoś bali i chcieli się wyluzować – 1%, nigdy o narkotykach nie myślało 78% badanych,
- badani uważają, że młodzież zażywa narkotyki z następujących powodów:
 - dla przyjemności – 36,4% (2008r.); 27% (2012r.),
 - aby zaimponować innym – 33,8%, (2008r.); 20% (2012r.),
 - żeby lepiej się bawić - 26,3% (2008r.);14% (2012r.),
 - aby zapomnieć o swoich problemach - 22,7%(2008r.);10% (2012r.),
 - z ciekawości – 17,6% (2008r.); 8% (2012r.),

- aby poczuć się silnym i bardziej sprawnym -15,6%,(2008r.); 9%(2012r.),
- aby dopasować się do reguł, zasad panujących w grupie – 15,2%(2008r.); 6% (2012r.),
- z nudy – 10,9% (2008r.); 5% (2012r.),
- z innych powodów – 0 (2008r.); 1% (2012r.),
- za najbardziej szkodliwe młodzież uznała następujące używki (*używki oceniano w skali od 1 do 6, gdzie 6- oznaczało bardzo szkodliwe, zaś 1 – nieszkodliwe*):

2008r.

1. heroina – średnia ocena 5,70
2. amfetamina - średnia ocena 5,53
3. marihuana - średnia ocena 4,77
4. klej - średnia ocena 4,46
5. papierosy - średnia ocena 4,41
6. wódka - średnia ocena 3,57
7. wino – średnia ocena 2,31
8. piwo - średnia ocena 2,16

2012r.

1. heroina – średnia ocena 5,6
2. amfetamina - średnia ocena 5,3
3. dopalacze – średnia ocena 5,2
4. halucynogeny – średnia ocena 4,9
5. papierosy – średnia ocena 4,2
6. marihuana - średnia ocena 4,1
7. wódka - średnia ocena 3,8
8. wino – średnia ocena 2,4
9. piwo - średnia ocena 2,3

Dodatkowo w 2012r. w ankiecie zadano pytania dotyczące dopalaczy i papierosów . Wyniki odpowiedzi przedstawiono poniżej:

- 55% ankietowanych uważa, że zamknięcie sklepów z dopalaczami było słuszną decyzją, 14% wręcz przeciwnie, 31 % nie ma na ten temat zdania;
- 7% ankietowanych uważa, że używanie dopalaczy jest bezpieczne, 38% - wręcz przeciwnie, 25% nie ma na ten temat wiedzy;
- 22% ankietowanych potwierdziło fakt palenia papierosów;
- 15% uczniów wypala ich mniej niż 10 sztuk dziennie, 6% między 10 a 20 sztuk, 1% więcej niż 20 sztuk, 78% wcale nie pali.

Porównując wyniki badań przeprowadzonych w ramach programu NOE w 2012 r. do wyników uzyskanych w ramach tego samego programu w 2008r. można stwierdzić, że:

1. więcej osób uczestniczyło w imprezie gdzie były narkotyki, narkotyki stają się coraz popularniejszym elementem spotkań towarzyskich; wtedy też właśnie najczęściej młodzi ludzie myślą o tym aby spróbować narkotyków;
2. procentowo więcej niż w 2008r. osób uważa, że silna wola chroni przed uzależnieniem;
3. procentowo więcej osób uważa, że okazjonalne palenie marihuany nie jest groźne w skutkach dla zdrowia psychicznego, takie przekonanie może sprzyjać sięganiu po ten narkotyk;
4. procentowo więcej uczniów w narkotykach poszukuje rozwiązania swoich problemów, przekonanie, że narkotyki pomagają w rozwiązywaniu problemów jest czynnikiem zwiększającym ryzyko uzależnienia (częstotliwość sięgania po narkotyki będzie zależała od częstotliwości występowania problemów, które są nieodłącznym elementem wieku dorastania); brak osób, do których młodzi mieliby zaufanie, i z którymi mogliby porozmawiać o tym wszystkim co ich

nurtuje (rodzice za granicą, kryzys rodzicielskiego autorytetu) sprawia, że rozwiązania a raczej zapomnienia o problemach szukają właśnie w narkotykach;

5. nadal najpopularniejszym środkiem odurzającym jest marihuana; wzrosło znaczenie amfetaminy natomiast spadło środków wziewnych (inaczej niż w badaniach ESPAD 2015), środków uspokajających i ekstazy; popularność marihuany można powiązać z przekonaniem, że jej okazjonalne zażywanie nie jest groźne dla organizmu;
6. przekonanie o dostępności narkotyków na terenie szkoły utrzymało się na podobnym poziomie, procentowo jest więcej osób, które uważają, że na terenie szkoły nie ma możliwości kupienia narkotyków; pomimo to więcej badanych (w porównaniu do 2008r.) przyznało się, że wielokrotnie proponowano im zakup narkotyków na terenie ich szkoły;
7. wzrosła liczba osób, które próbowały już narkotyków, na dane te przekładają się dane wcześniejsze tzn. pkt 1,2,3,4;
8. wyniki mówiące o tym, że więcej osób uczestniczy w imprezach gdzie są narkotyki przekłada na wyniki, które mówią o tym, że po narkotyki młodzi ludzie sięgają w gronie kolegów, oraz że to właśnie koledzy nimi częstują;
9. procentowo więcej osób niż w 2008r. przyznało się, że wie gdzie zaopatrzyć się w narkotyki;
10. procentowo więcej osób zażywało narkotyków w ciągu ostatnich 30 dni; więcej osób deklaruje też, że używa narkotyków bardzo często;
11. w ocenie młodych ludzi nadal najczęstszym powodem sięgania po narkotyki jest przyjemność, zaimponowanie innym, chęć dobrej zabawy co znów wiąże się z tym, że najczęściej po narkotyki młodzi sięgają na imprezach towarzyskich;
12. ankietowani nadal uważają, że najmniej szkodliwe jest piwo a po alkoholu marihuana, według ankietowanych jest ona mniej szkodliwa niż papierosy (w 2008r. ankietowani podawali odwrotnie, że to marihuana jest bardziej szkodliwa niż papierosy);
13. ponad połowa ankietowanych uważa, że zamknięcie sklepów z dopalaczami było słuszną decyzją, takie wyniki prawdopodobnie wiążą się z przekonaniem, że dopalacze należą do szkodliwych używek (wymieniano je tylko przed amfetaminą i heroiną);
14. wielu młodych ludzi przyznało się do palenia papierosów, a część z nich do wypalania między 10 a 20 sztuk, problem palenia papierosów przez uczniów sygnalizują nauczyciele nie tylko szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, ale także szkół podstawowych.

Wyniki badań przeprowadzonych w ramach programu profilaktycznego NOE mają przełożenie na wyniki uzyskane w badaniach przeprowadzonych w ramach europejskiego programu badań ankietowych w 2015r. Zarówno w jednych, jak i w drugich badaniach młodzi ludzie najchętniej i najczęściej sięgają po marihuanę, co wiąże się z tym, że ankietowani uważają ją za niegroźny środek psychoaktywny, a która w rzeczywistości uzależnia 18 razy silniej niż alkohol. Podobne wyniki uzyskano także podczas badań ESPAD przeprowadzonych w 2019r. gdzie marihuana nadal jest najpopularniejszym nielegalnym środkiem psychoaktywnym.

Widoczna wśród respondentów tendencja do względnie liberalnego podejścia do przetworów konopi, czy przekonania o mniejszym ryzyku szkód związanych z ich używaniem niż w przypadku takich narkotyków jak heroina, czy kokaina, pokazuje kierunki myślenia młodzieży na ten temat. Badana młodzież nadal uważa marihuanę za istotny i przy tym stale obecny środek poprawy samopoczucia, przyjmowany także w sytuacjach codziennych. Ich zdaniem substancja ta nie stoi w konflikcie ani z wykonywaną pracą ani też

z nauką. Według nich narkotyki są elementem rozrywki, ubarwiają życie. Większość substancji psychoaktywnych przyjmowana jest w trakcie spotkań towarzyskich w klubach, pubach lub w prywatnych mieszkaniach w trakcie tzw. „domówek”. Spotkania te organizowane są w celach relaksacyjno zabawowych, a używki są mile widzianym dopełnieniem. Tendencja ta jak widać w wynikach badań z 2019r. utrzymuje się nadal gdzie pozytywy sięgania po narkotyki przewyższają negatywy. Dlatego planując działania warto pamiętać o tym, by przekaz profilaktyczny, szczególnie o charakterze edukacyjnym przystawał do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi.

W 2013 roku kontynuując badania w zakresie problematyki używania i poglądów związanych z środkami psychoaktywnymi Stowarzyszenie Aktywnej Pomocy Rodzinie „ALTERNATYWA” – SAPRA w ramach badań własnych przeprowadziło w 2 szkołach z terenu Gminy Głuchołazy ankietę na temat problemu uzależnień. Na 81 poprawnie wypełnionych anonimowych ankiet uczniowie z 2 szkół (Zespół Szkół w Głuchołazach i Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach) odpowiedzieli w następujący sposób:

1. Czy na terenie Twojej szkoły pojawiają się narkotyki/dopalacze?

- 32 uczniów odpowiedziało, że tak – 40%
- 14 uczniów odpowiedziało, że nie – 17%
- 35 uczniów odpowiedziało, że nie wie – 43%

2. Czy rodzice rozmawiają z Tobą na temat szkodliwości zażywania narkotyków/dopalaczy?

- 1. rozmawiają bardzo często odp. 11 uczniów – 13,9%
- 2. rozmawiają często odp. 6 uczniów – 7,4%
- 3. rozmawiają rzadko odp. 21 uczniów – 25,9%
- 4. rozmawiają bardzo rzadko odp. 10 uczniów – 12,3%
- 5. nie rozmawiają ze mną o tym odp. 32 uczniów – 40,5%

3. Czy nauczyciele rozmawiają z Tobą na temat szkodliwości zażywania narkotyków/dopalaczy?

- 1. rozmawiają bardzo często odp. 5 uczniów – 6,2%
- 2. rozmawiają często odp. 13 uczniów – 16%
- 3. rozmawiają rzadko odp. 20 uczniów – 24,7%
- 4. rozmawiają bardzo rzadko odp. 16 uczniów – 19,8%
- 5. nie rozmawiają ze mną o tym odp. 26 uczniów – 33%

4. Jaki jest Twoim zdaniem dostęp do narkotyków/dopalaczy w rejonie Twojego zamieszkania (dzielnica/osiedle)?

- 1. łatwy odp. 36 uczniów – 44,4%
- 2. trudny odp. 5 uczniów – 6,2%
- 3. niemożliwy odp. 11 uczniów – 14%
- 4. trudno powiedzieć odp. 26 uczniów – 33%

5. Jak zachowałbyś się w sytuacji, w której byłbyś świadkiem zażywania narkotyków/dopalaczy przez Twoich rówieśników?

- 1. porozmawiałbym z nimi o tym odp. 25 uczniów – 30,9%
- 2. powiedziałbym o tym swoim rodzicom odp. 5 uczniów – 6,2%
- 3. powiedziałbym o tym ich rodzicom odp. 1 uczeń – 1,2%
- 4. powiedziałbym o tym wychowawcy/pedagogowi/dyrektorowi szkoły odp. 4 uczniów – 5%
- 5. powiedziałbym o tym policjantowi odp. 2 uczniów – 2,5%
- 6. nikomu bym o tym nie powiedział odp. 43 uczniów – 53,1%

6. Czy kiedykolwiek miałeś bezpośredni kontakt z narkotykiem?

1. zdarza mi się dość często odp. 8 uczniów – 9,9%
2. zdarzyło mi się kilka razy odp. 20 uczniów – 25,7%
3. raz mi się zdarzyło odp. 5 uczniów – 6,2%
4. nigdy mi się nie zdarzyło odp. 47 uczniów – 58,1%

7. Czy kiedykolwiek miałeś bezpośredni kontakt z dopalaczem?

1. zdarza mi się dość często odp. 3 uczniów – 3,7%
2. zdarzyło mi się kilka razy odp. 6 uczniów – 7,4%
3. raz mi się zdarzyło odp. 11 uczniów – 13,6%
4. nigdy mi się nie zdarzyło odp. 61 uczniów – 75,3%

Wyniki tych badań również potwierdzają wcześniejsze spostrzeżenia tzn. część młodych ludzi jest zorientowana gdzie można zaopatrzyć się w narkotyki i to na terenie dla nich najbliższym, tzn. w szkole czy okolicy zamieszkania. Młodzież korzysta z tej wiedzy w związku z czym miała już bezpośredni kontakt z narkotykiem czy dopalaczami. Większość osób, nie podzieliłoby się wiedzą o tym, że widzieli kogoś kto używa narkotyków. Są jednak tacy, którzy próbowaliby wpłynąć na tę osobę. Największy odsetek ankietowanych uczniów wskazał, że ani rodzice, ani nauczyciele nie rozmawiają z nimi na temat szkodliwości narkotyków.

Aby sprawdzić jak tematyka narkotyków przedstawia się wśród młodszej młodzieży w 2015r. wśród uczniów klas VI głuchołaskich podstawówek przeprowadzono badania ankietowe dot. tej tematyki. Badaniem objęto łącznie 96 uczniów (37 chłopców i 59 dziewczynek). W trakcie badania stwierdzono, że szóstoklasiści znają pojęcie uzależnienia, co zadeklarowało 69,79% uczniów. Większość z nich podała prawidłową definicję. Posiadają też wiedzę, na temat jakie konsekwencje pociąga za sobą uzależnienie (90,62 % badanych). Prawie 60% uczniów uważa, że posiada dostateczną wiedzę na temat uzależnienia od narkotyków, którą czerpią ze szkoły, od rodziców i kolegów. Największy wynik tj. 66,67% uzyskały media jako najpopularniejsze źródło informacji dla badanej młodzieży. Można domniemywać, że wiedza ta jest prawidłowa bowiem 90,62% uczniów poprawnie odpowiedziało, że nie ma narkotyków, które nie uzależniają. W trakcie badania stwierdzono, że 93,75% ankietowanych uważa, że narkomania jest poważnym problemem społecznym. Według nich, najłatwiej z narkotykami można się zetknąć na dyskotecy, parku, podczas wakacji, w innych miejscach (blok mieszkalny, kamienica, imprezy dorosłych, orlik, kluby, opuszczone miejsca i ciemne uliczki), ale także w szkole (15,62%). Według uczniów młodzież sięga po narkotyki dla szpanu – 63,36%, dla rozluźnienia - 32,29%, z nudy 15,62%. Inne odpowiedzi to: żeby spróbować, dla bycia fajnym, dla mody, z ciekawości, żeby zwrócić na siebie uwagę, z powodu depresji, z powodu problemów, żeby się popisać, z powodu nieakceptacji siebie, żeby oderwać się od rzeczywistości, z chęci uwolnienia się od wszystkich problemów, dla zabawy, z powodu braku zainteresowania ze strony innych, z powodu trudnej sytuacji w rodzinie. Jak widać z przytoczonych odpowiedzi ankietowani mimo deklarowanej wiedzy nt. narkotyków upatrują w nich substancje, które z jednej strony zapewniają atrakcyjność towarzyską i dobrą zabawę a z drugiej są antidotum na różnego rodzaju problemy, w tym problemy z poczuciem własnej wartości.

Badanym uczniom zadano także pytania dot. dopalaczy. 88,54% deklarowało znajomość tego pojęcia i prawie wszyscy uczniowie stwierdzili, że dopalacze uzależniają (96,87 %). Badani uczniowie podzielili się jednak przy udzielaniu odpowiedzi dot. kto decyduje o zażyciu narkotyku, 47,91% respondentów jest zdania, że samokontrola w przypadku narkotyków jest możliwa, a 44,79% że nie da się całkowicie zapanować nad taką sytuacją. Ankietowani deklarują, że wiedzą gdzie w razie problemów z narkotykami szukać pomocy (82,29%) i znają też techniki asertywnej odmowy. Niestety są też i tacy uczniowie, którzy takiej wiedzy nie posiadają, stąd konieczność prowadzenia dalszych działań

informacyjno – edukacyjnych. Mimo to reasumując młodsza młodzież wykazuje dużą dojrzałość jeśli chodzi ogólną wiedzę z zakresu uzależnień.

Porównując dane otrzymane z badania szóstoklasistów i uczniów starszych (SAPRA 2013r.) stwierdzić można, że wiedza tych pierwszych na szczęście jest teoretyczna i pochodzi z wiarygodnych źródeł. W przypadku tych drugich widać, że nie mają już oni tak dobrego kontaktu z rodzicami czy nauczycielami a ich wiedza w niektórych przypadkach opiera się na osobistych doświadczeniach z narkotykami i dopalaczami.

3. Rynek alkoholowy.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wprowadziła obowiązek wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży prowadzona jest tylko na podstawie zezwoleń wydawanych przez Burmistrza po pozytywnym zaopiniowaniu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Przestrzeganie warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w placówkach handlowych i gastronomicznych kontrolowane jest przez Członków Komisji.

Tabela Nr 1 – liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wydanych w latach 2011 – 2021 (wg stanu na miesiąc wrzesień)

Z NAPOJAMI PRZEZNACZONYMI DO SPOŻYCIA									
POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY						W MIEJSCU SPRZEDAŻY			
WEDŁUG ZAWARTOŚCI ALKOHOLU						WEDŁUG ZAWARTOŚCI ALKOHOLU			
Lata	Ogółem	Razem	Do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (z wyj. Piwa)	Powyżej 18%	Razem	Do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (z wyj. Piwa)	Powyżej 18%
2011r.	91	67	26	21	20	24	10	7	7
2012r.	83	60	22	17	21	23	12	6	5
2013r.	86	66	26	20	20	20	10	6	4
2014r.	91	54	18	15	21	37	20	8	9
2015r.	29	10	4	3	3	19	8	7	4
2016r.	30	8	3	2	3	22	11	6	4
2017r.	68	65	26	19	20	3	2	1	0
2018r.	70	67	25	17	25	3	1	1	1
2019r.	32	17	6	4	7	15	8	4	3
2020r.	28	7	3	2	2	21	9	6	6
2021r.	67	37	15	12	10	30	13	10	7

Źródło: Dane Wydziału Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości i Zamówień Publicznych Urzędu Miejskiego w Głucholazach.

Obserwując dane z Tabeli Nr 1 zauważyć można, że w 2021r., w porównaniu do ostatnich 2 lat znacznie wzrosła ogólna ilość wydanych zezwoleń. Największą różnicę widać przy zezwoleniach na sprzedaż napojów alkoholowych na wynos, chociaż wzrost zaobserwować można także w przypadku zezwoleń dot. gastronomii. W odniesieniu do gastronomii to ilość zezwoleń w porównaniu do roku ubiegłego wzrosła o 9, z kolei w przypadku placówek handlowych – aż o 30. Wzrost ten widoczny jest także w każdej kategorii alkoholu, zarówno więc w przypadku zezwoleń na piwo, jak i na wino i wódkę.

Różnice w ilości zezwoleń wydawanych w poszczególnych latach prawdopodobnie wynikają z różnego czasu na jaki są wydawane tj. zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nie mniej niż 2 lata w przypadku handlu i nie mniej niż 4 lata jeśli chodzi o gastronomię. W przypadku naszej gminy zezwolenia te są wydawane zazwyczaj odpowiednio na 4 i 6 lat. Wobec tego mogło się tak zdarzyć, że właśnie w 2021r. przypadał czas na „przedłużenie” dotychczasowych zezwoleń.

Oprócz zezwoleń stałych, wydawane są także zezwolenia jednorazowe. Zezwolenia te wydaje się na okres do 2 dni. Od 2016r. zgodnie ze zmianą wprowadzoną do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wnioski o wydanie zezwolenia jednorazowego nie wymagają już pozytywnej opinii GKRPA. W 2021r. wydano 10 takich zezwoleń. Natomiast w 2020r. ograniczenia związane z organizacją wszelkiego rodzaju imprez spowodowały, że wydano tylko 1 zezwolenie jednorazowe.

Jeśli chodzi o punkty sprzedaży napojów alkoholowych to ich ogólna liczba utrzymuje się na podobnym poziomie co w ostatnich kilku latach. Tak samo przedstawia się sytuacja w odniesieniu do liczby sklepów i punktów gastronomicznych. W 2021r. sklepów z alkoholem było tyle samo co rok wcześniej, natomiast przybyły 2 punkty gastronomiczne.

Tab. Nr 2 – punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w latach 2011 – 2021 (stan na wrzesień)

Z NAPOJAMI PRZEZNACZONYMI DO SPOŻYCIA									
POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY						W MIEJSCU SPRZEDAŻY			
WEDŁUG ZAWARTOŚCI ALKOHOLU						WEDŁUG ZAWARTOŚCI ALKOHOLU			
Lata	Ogółem	Razem	Do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (z wyj. piwa)	Powyżej 18%	Razem	Do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	Od 4,5% do 18% (z wyj. piwa)	Powyżej 18%
2011r.	107	68	66	55	53	39	39	21	20
2012r.	96	61	60	50	51	35	34	19	16
2013r.	102	64	62	48	53	38	37	22	19
2014r.	101	65	62	49	54	36	35	22	17
2015r.	89	59	58	46	49	30	29	20	15
2016r.	90	58	57	46	52	33	32	19	15
2017r.	88	59	59	46	52	30	30	18	14
2018r.	85	55	55	45	51	30	30	19	14
2019r.	87	55	55	44	52	32	32	21	16
2020r.	82	49	49	40	47	33	33	20	17
2021r.	84	49	49	42	47	35	35	21	17

Źródło: Dane Wydziału Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości i Zamówień Publicznych Urzędu Miejskiego w Glucholazach.

Podobnie też jak w latach poprzednich wygląda rozmieszczenie punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w poszczególnych miejscowościach. Jak widać w Tabeli

Nr 3 lokale gastronomiczne występują w mieście oraz w miejscowościach najczęściej odwiedzanych przez turystów, tam gdzie znajdują się ośrodki wypoczynkowe i bogata baza noclegowa.

Tab. Nr 3 – wykaz punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Glucholazy w roku 2021 (stan na wrzesień)

L.P.	MIEJSCOWOŚĆ	PLACÓWKI HANDLOWE		GASTRONOMIA	
		Ogółem	Powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	Ogółem	Powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa)
1.	GLUCHOŁAZY	26	26	20	12
2.	BODZANÓW	1	1	-	-
3.	NOWY ŚWIĘTÓW	2	2	-	-
4.	POLSKI ŚWIĘTÓW	2	2	-	-
5.	SŁAWNIOWICE	1	1	-	-
6.	KONRADÓW	-	-	1	1
7.	BISKUPÓW	3	3	-	-
8.	JARNOŁTÓWEK	2	1	5	4
9.	RUDAWA-NOWY ŚWIĘTÓW	1	1	-	-
10.	GERAŁCICE	2	2	-	-
11.	WILAMOWICE	1	1	-	-
12.	STARY LAS	1	1	-	-
13.	SUCHA KAMIENICA	1	1	-	-
14.	CHARBIELIN	2	2	-	-
15.	POKRZYWNA	1	1	8	5
16.	BURGRABICE	3	3	-	-

17.	NOWY LAS	-	-	-	-
18.	MARKOWICE	1	1	-	-
19.	PODLESIE	-	-	1	1
	RAZEM	49	48	35	23
		2011r. -68,	2011r.- 61	2011r.-39	2011r.-27
		2012r. -61	2012r.-54	2012r.-35	2012r.-23
		2013r.-64	2013r.-60	2013r.-38	2013r.-26
		2014r.-65	2014r.-60	2014r.-36	2014r.-27
		2015r.-59	2015r.-52	2015r.-30	2015r.-22
		2016r.-58	2016r.-52	2016r.-33	2016r.-22
		2017r.-59	2017r.-55	2017r.-30	2017r.-22
		2018r.-55	2018r.-53	2018r.-30	2018r.-20
		2019r.-55	2019r.-53	2019r.-31	2019r.-23
		2020r.-49	2020r.-48	2020r.-33	2020rr.-22

Źródło: Dane Wydziału Wspierania Rozwoju Przedsiębiorczości i Zamówień Publicznych Urzędu Miejskiego w Głucholazach.

Do czerwca 2018r. limitowana była (co obrazuje powyższa tabela) liczba punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (handel) oraz w miejscu sprzedaży (gastronomia). Limity te odpowiednio wynosiły 100 punktów dla palcówek handlowych i 50 dla gastronomicznych.

W dniu 27 czerwca 2018r. Rada Miejska w Głucholazach podjęła uchwałę w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Głucholazy, która była konsekwencją zmiany ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z tą zmianą Rada Miejska zobligowana została do ustalenia w drodze uchwały maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy, odrębnie dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych. W związku z tym ustalono niżej wymienione limity zezwoleń dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych tj.:

- zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo - 110
- zawierających powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)- 80
- zawierających powyżej 18% zawartości alkoholu - 80
- zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży - 80
- zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 190.

Na koniec września 2021r. powyższe limity przedstawiały się następująco:

- wydano 84 zezwolenia zawierające do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- wydano 63 zezwolenia zawierające powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),
- wydano 64 zezwolenia zawierające powyżej 18% zawartości alkoholu,
- wydano 73 zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży,

- wydano 138 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Ponadto Rada Miejska w Głuchołazach podjęła uchwały, które regulują kwestię zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz odstępstw od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie Gminy Głuchołazy. Powyższe uchwały podjęto z uwzględnieniem postanowień Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Mapa problemów alkoholowych

Nadużywanie alkoholu to nie tylko problem samego pijącego ale także jego rodziny, znajomych oraz innych osób, którym przyszło żyć bądź tylko znajdować się w jego pobliżu. Nadużywanie alkoholu bowiem bardzo często prowadzi do różnego rodzaju wykroczeń, a nawet przestępstw, które dotyczą także i inne osoby. Tak jest np. w przypadku zakłócania porządku publicznego, którego świadkami mogą być osoby zupełnie postronne. Takich interwencji w miejscach publicznych spowodowanych przez osoby będące pod wpływem alkoholu w 2021 roku głuchołaska policja odnotowała 762 tj. o 18 mniej niż w ubiegłym roku (w 2020 roku odnotowano 780 interwencji, w 2019 - 580, w 2018 – 800, w 2017 - 1021, w 2016 – 1120). Dla porównania, podobnych zdarzeń spowodowanych przez osoby trzeźwe do września 2021r. było 1960 czyli o 1198 więcej niż tych wywołanych przez osoby nietrzeźwe i o 660 więcej niż takich samych zdarzeń, w tym samym czasie w roku ubiegłym (rok 2020 – 1300 interwencji, rok 2019 - 1350, rok 2018 – 1200, rok 2017 – 590, rok 2016 - 650). Jak widać z tego zestawienia policja interweniowała wielokrotnie, jednak zdecydowanie więcej razy co może być pewnym zaskoczeniem, do zdarzeń spowodowanych przez osoby trzeźwe.

Jeżeli chodzi o mapę problemów alkoholowych, to nasilenie negatywnych zjawisk związanych z nadużywaniem alkoholu występuje głównie na n/w ulicach: zakłócanie porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe – Kościuszki, Rynek, Plac Solidarności (miasto), Jarnołówek (wieś); spożywanie alkoholu przez osoby dorosłe – Opolska (miasto), Jarnołówek(wieś); spożywanie alkoholu przez młodzież – Dworcowa; ciężkie przestępstwa popełnione pod wpływem alkoholu - nie odnotowano.

5. Przestępstwa i wykroczenia popełnione pod wpływem alkoholu, w tym przemoc w rodzinie.

Tab. Nr 4a - przestępstwa w latach 2011 - 2021 (stan na wrzesień) popełnione na trzeźwo

Spowodowane na trzeźwo											
Interwencje policyjne	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.
Interwencje domowe	124	103	197	86	112	148	156	200	100	110	299
Wykroczenia kierowców	455	428	492	492	518	490	510	129	130	166	169
Wykroczenia rowerzystów	73	14	57	3	2	1	4	2	2	4	14
Ciężkie	4	2	0	3	2	2	3	0	1	1	1

przestępstwa (zabójstwa, napady, rozboje)											
Zakłócenia ładu i porządku publicznego	74	16	111	24	20	17	27	70	80	60	67
Zdarzenia drogowe: (wypadki, kolizje)	113	97	182	186	196	199	214	154	130	120	125
Ogółem	843	660	1039	794	850	445	914	555	443	461	675

Tab. Nr 4b - przestępstwa w latach 2011 - 2021 (stan na wrzesień) popełnione pod wpływem alkoholu

Spowodowane pod wpływem alkoholu											
Interwencje policji	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.
Interwencje domowe	397	186	462	124	306	319	302	259	59	192	150
Wykroczenia kierowców	23	593	4	12	14	17	22	9	2	4	2
Wykroczenia rowerzystów	14	2	16	14	21	30	28	-	-	0	2
Ciężkie przestępstwa (zabójstwa, napady, rozboje)	26	1	0	0	0	-	-	-	-	0	0
Zakłócenia ładu i porządku publicznego	124	17	153	85	101	97	107	137	46	35	28
Zdarzenia drogowe: (wypadki, kolizje)	19	15	4	2	3	10	12	7	9	5	8

Ogółem	603	814	639	237	445	473	471	412	205	236	190
--------	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Głucholazach

Obserwując dane z Tabeli Nr 4a zauważyć można, że jeżeli chodzi o wykroczenia trzeźwych kierowców to w 2021r. ich liczba utrzymała się na bardzo zbliżonym poziomie do tej z roku 2020. Podobnie jest jeśli chodzi o takie same wykroczenia ale popełnione pod wpływem alkoholu (Tab. Nr 4b). Różnice obejmują kilka zdarzeń więcej tj. 3 w przypadku tych na trzeźwo, i 2 zdarzenia mniej, do których doszło po alkoholu. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowanie częściej przepisy łamią trzeźwi kierowcy.

Jeśli chodzi o wykroczenia popełnione przez rowerzystów to jest ich więcej niż w poprzednim roku, zwłaszcza wykroczeń popełnionych przez trzeźwych rowerzystów. W 2021r. pojawiły się wykroczenia, do których doprowadzili nietrzeźwi rowerzyści, chociaż przez ostatnie 3 lata w okresie styczeń – wrzesień głucholańska policja nie odnotowywała takich przypadków.

Niewielki wzrost widać także w przypadku zdarzeń drogowych. W porównaniu do roku poprzedniego doszło do 5 wypadków więcej spowodowanych przez trzeźwych kierowców. Z kolei z 5 do 8 wzrosła liczba zdarzeń drogowych popełnionych pod wpływem alkoholu.

Natomiast znaczny wzrost zaobserwować można w przypadku interwencji domowych, zwłaszcza tych spowodowanych przez trzeźwych sprawców. W tym roku odnotowano 299 takich interwencji to jest o 107 więcej niż w tym samym czasie w 2020r. Wzrost ilości interwencji może być konsekwencją ograniczeń wprowadzonych w celu ochrony zdrowia publicznego w związku z epidemią koronawirusa. Z ich bowiem powodu osoby doświadczające przemocy domowej znalazły się w bardzo trudnej sytuacji. Zostały one zamknięte pod jednym dachem ze swoimi oprawcami. Ci z kolei poczuli się bezkarni ponieważ nagle mieli domowników „do dyspozycji” przez całą dobę, a ofiary – nie wiedziały gdzie uciec ani wezwać pomocy. Poza tym zabrakło obecności wszystkich cichych obrońców jakimi są wychowawcy, nauczyciele, szkolni pedagodzy czy inne osoby, które mogły zauważyć, że w rodzinie dzieje się coś złego. W wielu domach eskalowały konflikty już istniejące lub pojawiły się zupełnie nowe. Godzenie pracy zawodowej z pilnowaniem obowiązków szkolnych dzieci, utrata źródła dochodów, wszechobecna niepewność oraz strach o przyszłość wywoływały większy lub mniejszy stres, który nierzadko był przyczyną zachowań agresywnych. Problem przemocy zintensyfikował się w domach, w których już występował ale także pojawił się też tam gdzie do tej pory go nie było. Przemocą zostały dotknięte nie tylko kobiety, mężczyźni i dzieci ale także osoby starsze i niepełnosprawne. Jak widać w porównaniu do ubiegłego roku zmalała natomiast liczba interwencji domowych, do których doprowadzili pijani sprawcy. Dane te potwierdzają, że do przemocy domowej nie dochodzi tylko tam gdzie w grę wchodzi alkohol, chociaż bardzo często to on jest „wyzwalaczem” agresji.

Ofiarami przemocy padają przede wszystkim kobiety, natomiast sprawcami tego przestępstwa są zazwyczaj mężczyźni. W 2021r. odnotowano jednak 3 przypadki kiedy to mężczyźni doznawali przemocy ze strony kobiet. Ogółem przemocy doznało 3 mężczyzn, 16 kobiet i 1 osoba nieletnia. Wśród sprawców przemocy domowej 9 było pod wpływem alkoholu. Podczas interwencji domowych w przypadku podejrzenia występowania przemocy policja wszczyniała procedurę „Niebieskie Karty”. W okresie od stycznia do września 2021r. zatrzymano 66 osób do wytrzeźwienia (2020r.- 21, 2019r. -24, 2018r. – 46, 2017r. – 48) oraz 9 z powodu stwierdzenia stosowania przemocy wobec najbliższych (2020r. -19, 2019r. – 12, 2018r. -15, 2017r.- 54). Procedurę „Niebieskie Karty” Policja wszczyniała 19 razy, w 11 przypadkach wszczęto postępowanie przygotowawcze, w 2 – zakończono aktem oskarżenia, a w 7 – stwierdzono brak cech przestępstwa.

Prowadzenie spraw dot. przemocy jest bardzo trudnym i żmudnym zajęciem. Przyczyną tego jest niechęć do składania zeznań przez członków rodziny czy sąsiadów oraz

wycofywanie zeznań przez osobę pokrzywdzoną. Ponadto nadal funkcjonuje wiele stereotypów i mitów na temat przemocy np. „twój problem – radź sobie z nim sam”. Jak jednak wynika z obserwacji GKRPA coraz więcej osób reaguje na przemoc w swoim otoczeniu czy szuka profesjonalnej pomocy kiedy przemoc dotyka ich osobiście. W dobie epidemii coraz częściej można to robić także zdalnie wykorzystując do tego komputer czy telefon.

Podobnie jak w latach poprzednich głuchołaska policja odnotowała także przypadki spożywania napojów alkoholowych w miejscach zakazanych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2021r. z tego powodu ukarano 69 osób tj. o 11 osób więcej niż w tym samym czasie w roku ubiegłym.

Z kolei Straż Miejska w Głuchołazach przez dziewięć miesięcy 2021 roku odnotowała 245 przypadków spożywania alkoholu w miejscach zakazanych ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (dla porównania: w 2020r. – 199, w 2019r. - 153, w 2018r. – 41 przypadków, w 2017r.- 14), w 10 przypadkach sprawców ukarano mandatem, w 5 pouczone, w 139 (o 45 więcej niż w roku ubiegłym) skierowano wnioski do sądu, w 3 sprawca oddalił się, w 4 nie stwierdzono znamion wykroczenia a w 84 prowadzone były jeszcze czynności służbowe. Ponadto w tym czasie Straż Miejska 22 razy podejmowała interwencję wobec osób zakłócających ład i porządek publiczny. Interwencje Straży Miejskiej dotyczyły głównie osób leżących w różnych miejscach publicznych (79) oraz zanieczyszczania miejsca publicznego (89). W większości przypadków dotyczyły one osób będących pod wpływem alkoholu.

6. Przepięstwa i wykroczenia popełnione pod wpływem narkotyków

W sferze społecznej skutkiem przyjmowania narkotyków jest przestępczość. Przy czym z jednej strony obrót i posiadanie narkotyków jest nielegalne – i już z tego tytułu osoba uzależniona łamie prawo. Z drugiej – osoba taka pod wpływem narkotyków skłonna jest do popełnienia przestęstwa. Osoby będące pod wpływem środków psychoaktywnych tracą umiejętność trzeźwej oceny sytuacji, logicznego myślenia, a kontrola społeczna traci dla nich na znaczeniu. Głuchołaska policja do września 2021r. odnotowała ogółem 9 zdarzeń związanych z narkotykami. Dla porównania w 2020r w tym samym czasie było 13 takich przypadków.

Lp.	Rodzaj zdarzenia	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Posiadanie	5	17	21	27	25	9	10	9	9
2.	Używanie	-	1	-	5	4	-	10	-	-
3.	Handel	4	-	-	2	3	-	2	3	-
4.	Wąchacze	-	-	-	1	-	-	1	-	-
5.	Zakłócanie porządku publicznego, bójki i inne	-	-	1	42	30	8	0	1	-
6.	Ogółem	9	18	22	77	62	17	23	13	9

Źródło: Dane Komisariatu Policji w Głuchołazach

Porównując dane z powyższej tabeli zauważyć można, że przestępczość związana z narkotykami w 2021 r. jest mniejsza niż 2020r. Tendencję spadkową widać nie tylko na przestrzeni ostatniego roku ale także na przestrzeni ostatnich kilku lat.

7. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych

W roku 2017r. została opracowana Lokalna Diagnoza Zagrożeń Społecznych Gminy Głuchołazy. W trakcie jej opracowywania badano problemy społeczne w świadomości dorosłych jak i młodych mieszkańców gminy Głuchołazy. Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 152 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Głuchołazy oraz 698 uczniów z klas V (139 uczniów), VI (144), VII (142 uczniów), II gimnazjum (137 uczniów) i III gimnazjum (136 uczniów).

Problemy społeczne w świadomości osób dorosłych:

Kwestionariusz ankiety przeprowadzony wśród badanych dorosłych osób miał na celu zbadanie zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności takich jak:

- 1) najistotniejsze problemy społeczne na terenie gminy;
- 2) spożywanie alkoholu, uzależnienie od alkoholu, działania władz w tym zakresie;
- 3) rozpowszechnienie oraz dostępność narkotyków w środowisku;
- 4) przemoc w rodzinie, zachowania agresywne.

➤ Analiza danych pokazała, iż w przypadku dorosłych mieszkańców z terenu gminy Głuchołazy tj. według 71,05% badanych najistotniejszym problemem w ich opinii jest narkomania, która według nich pociąga za sobą szereg kolejnych konsekwencji. Drugim, zdaniem mieszkańców, równie ważnym problemem, jest nadużywanie alkoholu.

➤ W zakresie oceny poziomu rozpowszechnienia zjawiska picia alkoholu w środowisku lokalnym, mieszkańcy skłaniają się ku stwierdzeniu, iż widok osób spożywających alkohol w miejscach publicznych na przestrzeni ostatnich 10 lat nie zmienił się w sposób znaczący i utrzymuje się na podobnym poziomie jak wcześniej. Takiego zdania jest 42% badanych.

Na podobnym poziomie według 46,05% ankietowanych jest widok osób awanturujących się pod wpływem alkoholu na przestrzeni ostatnich 10 lat. Kolejne 37,50% mieszkańców jest zdania, że takie sytuacje są częstsze a według 16,45% takie zjawiska zdarzają się rzadziej. Co więcej, 30,26% badanych uważa, że w przeciągu ostatnich 10 lat przypadki rozstrzygania spraw przez alkohol czyli płacenie alkoholem czy opijanie sprawy są zdecydowanie rzadsze niż wcześniej. Z kolei 24,34% respondentów uważa, że takie sytuacje zdarzają się częściej. Pozostałe 45,39% badanych uważa, że przypadki rozstrzygania spraw poprzez alkohol utrzymują się na podobnym poziomie.

48,03% badanych mieszkańców z gminy Głuchołazy twierdzi, że dorośli i nieletni spożywają podobną ilość alkoholu jak w latach ubiegłych, natomiast 37,50% jest zdania, że piją częściej. Pozostałe 14,47% badanych respondentów uważa, że spożycie alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych jest obecnie rzadszym zjawiskiem. Ponadto 55,26% badanych respondentów uważa, że spożycie napojów alkoholowych na przestrzeni ostatnich lat pozostało na niezmiennym poziomie. Kolejne 28,95% ankietowanych jest zdania, że wzrosło, a według 15,79% - zmalało. Warto dodać, że wyniki pokazały, iż występowanie problemu nadmiernego picia alkoholu zauważalne jest także w opiniach badanych, którzy zadeklarowali, że pomimo, iż sami najczęściej spożywają alkohol okazjonalnie (blisko 37%), bądź raz w tygodniu (blisko 28%), to znają w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu (blisko 76%). Co więcej, blisko 45% ankietowanych uważa, że spożycie alkoholu w środowisku lokalnym wzrosło na przestrzeni ostatnich lat. Ponadto deklaracje badanych wskazują, że według 69,74% ankietowanych osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie w środowisku lokalnym. Biorąc pod uwagę płeć respondentów zauważono, że kobiety najczęściej spożywają alkohol okazjonalnie (50,55%). Mężczyźni

natomiast piją napoje alkoholowe raz w tygodniu (32,79%), bądź raz na dwa tygodnie (22,95%).

Oceniając z perspektywy czasu swój pierwszy kontakt z alkoholem, badani mieszkańcy najczęściej wskazują wiek pomiędzy 16 a 18 rokiem życia. Odpowiedź tę wybrało 43,42% badanych. Z kolei 17,76% osób biorących udział w ankiecie wskazało wiek pomiędzy 18 a 21 rokiem życia. Powyżej 21 roku życia po raz pierwszy alkohol spożywało 9,21% respondentów, a 2,63% badanych zadeklarowało, że miało styczność z alkoholem w wieku 13 - 15 lat. Do pierwszych kontaktów z alkoholem poniżej 13 roku życia przyznało się 1,32% respondentów. Pozostałe 25,66% mieszkańców odpowiedziało, iż nie pamięta wieku inicjacji alkoholowej. Uwzględniając płeć ankietowanych, pierwszy kontakt z alkoholem zarówno kobiety (35,16%) jak i mężczyźni (55,74%) deklarowali w wieku 16-18 lat. Ponadto 26,37% kobiet miało styczność z alkoholem w wieku 18-21 lat.

W odpowiedzi na pytanie odnośnie rodzaju spożywanego alkoholu respondenci najczęściej wskazywali piwo (38,16%). Kolejne 21,05% twierdziło, że jest to wódka, 14,47% wskazało na drinki a 11,18% na wino. Pozostałe 15,13% mieszkańców zadeklarowało abstynencję. Analizując to pytanie z uwzględnieniem płci respondentów stwierdzono, że zarówno kobiety jak i mężczyźni najczęściej deklarowali, że spożywają piwo.

Wyniki obrazujące wiedzę mieszkańców dotyczącą szkodliwości alkoholu zawartego w piwie, winie i wódce wśród badanych przedstawiają się następująco: połowa respondentów potwierdza fakt, iż alkohol zawarty w mniej procentowych napojach alkoholowych jest tak samo szkodliwy jak ten zawarty w wyżej procentowych napojach, ale 35,53% mieszkańców wyraża zdanie przeciwne twierdząc, że alkohol zawarty w piwie czy winie jest mniej groźny od tego zawartego w wódce. Co więcej 57,89% badanych deklaruje, że zna ogólne konsekwencje zdrowotne picia alkoholu, a kolejne 27,63% badanych potrafi powiedzieć jaki wpływ ma alkohol na poszczególne funkcje organizmu. Pozostałe 14,47% ankietowanych nie ma wiedzy na ten temat.

Zapytani mieszkańcy o opinię na temat progu dostępności alkoholu najczęściej odpowiadali, że nie należy podnosić wartości dolnej granicy 18 lat dostępności alkoholu (72,37%). Kolejne 23,03% badanych uważało, że alkohol powinien być dostępny od 20 roku życia a pozostałe 4,61% wskazało na 21 lat. Ponadto 57,89% ankietowanych uważa, że dostęp do alkoholu powinien odbywać się w sposób kontrolowany.

- Pomimo, tego że respondenci wskazali narkomanię jako najistotniejszy problem to 71,05% z nich zadeklarowało, że nie zna w swoim otoczeniu nikogo, kto zażywałby narkotyki. Znalazła się jednak grupa respondentów, która przyznała się do znajomości od 5 do 10 takich osób. Biorąc pod uwagę płeć badanych mieszkańców, zarówno 26,37% kobiet oraz 24,59% mężczyzn zna do 5 osób zażywających narkotyki. Natomiast do znajomości 10 osób mających kontakt z substancjami psychoaktywnymi przyznaje się 2,20% kobiet i 4,92% mężczyzn

Odnośnie miejsc, w których można zaopatrzyć się w narkotyki to 21,71% ankietowanych (w tym 18,68% kobiet i 26,23% mężczyzn) przyznało, że posiada taką wiedzę.

Badając okoliczności w jakich według badanych zażywane są narkotyki, stwierdzono że większość badanych nie jest skłonna traktować narkotyków jako sposobu na radzenie sobie ze stresem. Narkotyki bowiem nie pomagają w takich sytuacjach. Należy jednak zwrócić uwagę, że 3,29% mieszkańców jest zdania, że narkotyki jednak pomagają w trudnych chwilach a według 5,26% respondentów, zależy to od sytuacji.

W pytaniu dotyczącym szkodliwości dopalaczy - 57,89% badanych mieszkańców z terenu gminy Głuchołazy było zgodnych w twierdzeniu, że dopalacze są równie szkodliwe jak narkotyki. Z kolei 13,82% badanych było przeciwnych, a pozostałe 28,29% mieszkańców nie wiedziało jak odpowiedzieć na to pytanie.

- Odnośnie zjawiska przemocy w rodzinie według 16,45% badanych mieszkańców przemoc jest coraz częstszym zjawiskiem. Natomiast według 35,53% badanych zjawisko przemocy w rodzinie występuje coraz rzadziej. Pozostałe 48,03% ankietowanych nie miało zdania na ten temat. Dorośli mieszkańcy w zdecydowanej większości są przekonani, że kary fizyczne i surowe traktowanie dziecka nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Wśród ankietowanych znalazła się grupa respondentów, która jednak jest zwolennikiem rygorystycznego wychowywania dzieci. Potwierdza to fakt, że 13,16% badanych (w tym 2,20% kobiet i 29,51% mężczyzn) uważa, że dziecko powinno bać się rodziców, bo wtedy łatwiej jest uzyskać posłuszeństwo i szacunek.

Co więcej, ankietowani są zwolennikami regulacji prawnych w tym zakresie. Za ustawowym, zakazem bicia dzieci opowiedziało się 48,03% respondentów, natomiast przeciwnych tego typu prawnej regulacji jest 23,03% badanych.

- Odnośnie postaw mieszkańców Gminy Głuchołazy wobec hazardu stwierdzono, że blisko 14% badanych mieszkańców brało jednokrotny udział w konkursach organizowanych przez różnych operatorów poprzez wysyłanie smsów, a blisko 22% badanych, grało na automatach w salonie gier. Do obstawiania zakładów bukmacherskich więcej niż 10 razy przyznało się blisko 26% respondentów. Natomiast większość respondentów deklaruwała, iż nigdy nie grała na pieniądze w Internecie (blisko 78%).

Problemy społeczne w świadomości młodzieży:

Odnośnie badania młodzieży podstawowym celem przeprowadzonej ankiety była analiza następujących problemów społecznych:

- 1) przemocy i agresji w środowisku szkolnym oraz domowym,
- 2) używania przez młodych ludzi substancji psychoaktywnych, w tym picia alkoholu, palenia papierosów oraz używania narkotyków i dopalaczy;
- 3) używania komputera i zagrożenia cyberprzemocą.

Młodzież młodsza:

- Analizując wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów stwierdzono, że uczniowie klas V i VI szkół podstawowych czują się bezpiecznie w szkole. Ma to ogromne znaczenie dla ich prawidłowego rozwoju. Młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze jest mniej podatny na kontakt z środkami odurzającymi. Dlatego tak ważne jest budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodzieży możliwość rozwijania swoich kompetencji społecznych, takich jak: asertywność, poczucie własnej wartości oraz umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących własnego zdrowia.

W odniesieniu do zjawiska przemocy rówieśniczej to zarówno dziewczęta jak i chłopcy z klas V i VI szkół podstawowych wskazali na występowanie w szkole osób, których się boją (nieco ponad 25% uczennic oraz blisko 26% uczniów). Dużo częściej ofiarami przemocy w szkole są chłopcy (nieco ponad 27%), częściej też niż dziewczynki doświadczają oni przemocy poza jej murami (nieco ponad 29%). Warto dodać, że chłopcy również częściej biorą udział w czynnym akcie przemocy poza szkołą (nieco ponad 28%).

Na pytanie dotyczące częstotliwości występowania przemocy w szkole 32,16% badanych stwierdziło, że takie sytuacje mają miejsce rzadko, raz na pół roku, jednak 27,92% respondentów była świadkiem przemocy wobec innych uczniów kilka razy w miesiącu. Kolejne 8,83% ankietowanych przyznało, że zjawisko przemocy zdarza się często, kilka razy w tygodniu. Z kolei 5,65% badanych uczniów zadeklarowało, że takie zjawisko obserwuje bardzo często, niemal codziennie. Do najczęściej doświadczanych form przemocy według badanych należą: złośliwe smsy, wpisy przez komunikatory, np.: Gadu-Gadu, Skype i inne. Zetknięto się z nimi 23,32% badanych. Z kolei z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknięto się 18,02% badanych uczniów, z amatorskimi filmami video - 13,43%, z poniżaniem - 43,82%, z zastraszaniem - 30,74%, a 53,71% uczniów dotknięto ośmieszaniem i

wulgarnie wyzwiska. 20,85% badanych respondentów spotkała się z próbami szantażu. Pobicia i wyzwiska są znane 40,64% respondentów. Najwięcej bo 54,77% ankietowanych spotkało się z agresją słowną.

Bycie ofiarą przemocy, jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na codzienne funkcjonowanie młodych ludzi. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofywania a nawet obwiniania się. W takiej sytuacji osoby doświadczające przemocy budują w sobie przekonanie, że to z nimi coś jest nie tak, skoro ktoś się nad nimi znęca. W związku z tym nauczyciele powinni obserwować zachowania uczniów, rozmawiać z nimi i interweniować w sytuacjach tego wymagających. Wobec powyższego dobrym sygnałem wynikającym z badań jest procent określający jak wielu uczniów deklaruje, że zawiadomi dyrektora szkoły, pedagoga, wychowawcę oraz rodziców jeśli będzie ofiarą lub świadkiem przemocy (blisko 86%). Ponadto analiza danych dotyczących relacji młodszych badanych z rodzicami pozwoliła na wywnioskowanie, iż uczniowie relacje te postrzegają najczęściej jako bardzo dobre (blisko 72%). Co więcej, niespełna 65% respondentów ma pełne zaufanie do swoich rodziców i dzieli się z nimi swoimi problemami a kolejne nieco ponad 98% uczniów czuje się w swych domach bezpiecznie. Wyniki te świadczą o tym, że badani uczniowie ufają swoim nauczycielom oraz rodzicom. Dzięki temu, w sytuacji zagrożenia, będą oni mogli wskazać młodym ludziom najlepszą ścieżkę rozwiązania ich problemu.

- Analizując odpowiedzi młodszych uczniów w odniesieniu do palenia papierosów, okazało się, że większość z nich nie odbyła inicjacji nikotynowej. Do takich prób przyznało się nieco ponad 7% respondentów. Wśród badanych, którzy przyznali się do palenia, częściej po papierosa sięgali chłopcy. Było to 12,50%. Co więcej, dla większości ankietowanych dostęp do papierosów określany był jako bardzo trudny, wręcz niemożliwy (nieco ponad 36%). Niepokojący jest jednak wynik, iż nieco ponad 44% uczniów zna osoby niepełnoletnie, które palą papierosy. Dlatego wysoki procent ankietowanych (nieco ponad 90%) przyznających, iż zna szczegółowe bądź ogólne konsekwencje palenia papierosów pozwala mieć nadzieję, że w przyszłości nie dołączą oni do grona palaczy.
- Jak wynika z przeprowadzonych ankiet badani uczniowie ze szkół podstawowych klas V i VI z gminy Głuchołazy w większości nie odbyli inicjacji alkoholowej. Do spożywania alkoholu przyznało się nieco ponad 12% ankietowanych, w tym 24 chłopców oraz 11 dziewczyn. Jednak 35% uczniów deklarowało, że zna osoby poniżej 18 roku życia spożywające alkohol. Mimo to alkohol postrzegany jest przez młodszych uczniów jako substancja bardzo trudna do zdobycia, wręcz niemożliwa (nieco ponad 46%).
- Analizując wyniki badań przeprowadzonych wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Głuchołazy na temat problemu narkomanii wynika, że 6,36% (w tym 11 dziewcząt i 7 chłopców) zna w swoim środowisku osoby zażywające te substancje. Pozostałe 93,64% neguje posiadanie takich znajomości.

Zapytani o zdrowotne konsekwencje stosowania narkotyków - 46,64% badanych uczniów przyznało, że wie jakie są ogólnie skutki zdrowotne ich zażywania, a 32,16% potrafi wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu i narządy. Pozostali nie mają jednak wiedzy w tym zakresie (21,20% respondentów).

Ponadto 22,61% uczniów nie zna prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te ogólnie zna blisko połowa ankietowanych (49,82%), a 27,56% badanych uczniów potrafiło dokładnie wskazać grożące sankcje.
- Odpowiedzi na pytania dotyczące używania sprzętów elektronicznych przez uczniów z klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Głuchołazy pokazały, że zdecydowana większość ankietowanych posiada swój komputer, tablet czy telefon. Czas od 1 do 3 godzin na dobę był

podawany jako czas przeznaczony najczęściej na ich użytkowanie (nieco ponad 48%), w większości jest on wykorzystywany na gry ale też na pomoc w nauce. Są jednak uczniowie, którzy ten czas przeznaczają na zawieranie znajomości przez Internet (11% badanych tj. 30 uczniów). W związku z tym należy zwracać szczególną uwagę aby młode osoby, często bardzo łatwowierne, nie naraziły się na tragiczne konsekwencje zawierania takich znajomości.

- W badaniu nie zabrakło również pytań na temat coraz częściej obecnego w szkołach zjawiska jakim jest cyberprzemoc. Zjawisko to, w przeciwieństwie do przemocy tradycyjnej, cechuje anonimowość sprawcy, który za pomocą umiejętności wykorzystywania różnych mediów elektronicznych wyrządza krzywdę ofierze. Szybkość rozpowszechniania się materiałów w sieci powoduje, iż ciężko zatrzymać to niebezpieczne zjawisko.

Z badań ankietowych wynika, że 81,63% młodszych uczniów, wie czym jest to zjawisko. Co więcej 43,11% badanych przejmują się i starają się szukać pomocy wobec aktów cyberprzemocy. Mimo to 24,03% uczniów ignoruje to zjawisko uważając, że to nic takiego, a kolejne 9,89% respondentów uważa cyberprzemoc za formę żartu. Natomiast 21,20% ankietowanych stwierdziło, że wbrew ich woli zrobiono im zdjęcie lub nagrano film z ich udziałem.

Ważne jest aby pracować z młodymi ludźmi tak aby reagowali na działania związane z cyberprzemocą, bowiem powyższa analiza dostarczyła wiedzy, iż wraz z wiekiem uczniowie coraz częściej ignorują to zjawisko. Co więcej, nauczyciele i rodzice powinni podpowiadać swoim dzieciom, gdzie mogą się zgłaszać gdy będą ofiarą lub świadkiem działania cyberprzemocy, ponieważ jak wynika z badań wielu uczniów nie ma takiej wiedzy (nieco ponad 51% młodszych i blisko 50% starszych uczniów). Ponadto należy zwrócić uwagę jak wielu uczniów deklaruje okazjonalne zawieranie znajomości przez Internet (blisko 39% młodszych uczniów i nieco ponad 54% starszych). Profilaktyka współczesnych zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z niebezpieczeństwami wynikającymi z zachowań ze strony nieznanych osób poznanych w sieci.

Młodzież starsza:

- Badania w odniesieniu do starszych uczniów (kl. VII, II i III gimnazjum) przedstawiają się następująco. Pomimo, że starsi uczniowie podobnie jak ich młodszy koledzy wysoko oceniają swoje poczucie bezpieczeństwa w szkole, to jednak zdarza im się obserwować w szkole zjawiska przemocy rówieśniczej. Należy jednak zaznaczyć, że mają one najczęściej charakter incydentalny i występują rzadko. Takiej odpowiedzi udzieliło 34,46% badanych respondentów. Kolejne 21,20% uczniów jest świadkiem przemocy wobec innych rówieśników kilka razy w miesiącu. Kilka razy w tygodniu obserwuje takie zjawisko 6,99% badanych a 4,82% uczniów jest świadkiem przemocy w szkole bardzo często, niemal codziennie. Pozostałe 32,53% młodych ludzi przyznaje, iż w szkole nie obserwuje wcale zjawisk przemocy.

13,73% respondentów (w tym 11,37% dziewcząt i 16,18% chłopców) przyznało, że są w szkole uczniowie, których się boją, a do osobistego doświadczenia zjawiska przemocy przyznało się 21,20% badanych uczniów (w tym 18,96% dziewcząt i 23,53% chłopców). Analizując powyższe wyniki należy jednak pamiętać, że istnieje spora grupa osób, które wstydzą się przyznać do bycia ofiarą przemocy lub do uzewnętrznienia strachu w stosunku do innych uczniów.

Jako najczęstszy akt przemocy jakiego doświadczyli badani wskazywano agresję słowną i stosowanie wyzwisk (73,01%). Z kolei 48,67% respondentów zna zjawiska przemocy, takie jak: złśliwe smsy, wpisy przez komunikatory, np.: FB, Twitter, Skype i inne. Z publikowaniem w Internecie obraźliwych informacji zetknęło się 40,48% badanych, a z amatorskimi filmami video 30,12%. Ponadto 58,07% respondentów spotkało się z

ponizaniem, a 38,07% ankietowanych zna zjawisko zastraszania. Z ośmieszaniem oraz stosowaniem wulgaryzmów spotkało się 71,81% młodych ludzi, natomiast z próbami szantażu zetknęło się 26,75% uczniów, a świadkami pobicia było 32,77% respondentów.

Dlatego też należy zwrócić uwagę na fakt, że nieco ponad 34% młodych ludzi nie zna żadnych instytucji zajmujących się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy. W tej sytuacji cieszy wynik, iż nieco ponad 70% uczniów zawiadomi dyrektora szkoły, pedagoga bądź wychowawcę jeśli będzie ofiarą lub świadkiem przemocy. Ponadto wyniki dotyczące opinii badanych uczniów na temat ich relacji z rodzicami, wskazują że są one najczęściej postrzegane jako bardzo dobre (nieco ponad 54%). Co więcej, rodzice cieszą się sporym zaufaniem wśród swoich pociec i nieco ponad 48% ankietowanych zadeklarowało, że dzieli się z nimi swoimi problemami. Cieszy również fakt, iż zdecydowana większość uczniów (niespełna 97%) czuje się bezpiecznie w swoim domu.

- Analiza wyników odpowiedzi w obszarze dotyczącym palenia papierosów wskazuje, że niespełna 43% badanych uczniów paliła już papierosy. Wśród badanych przyznających się do palenia papierosów, zarówno w formie tradycyjnej jak i elektronicznej, było 71 dziewcząt i 107 chłopców. Ponadto nieco ponad 35% uczniów deklarowało, iż paliło już papierosy 40 lub więcej razy. Około 64% uczniów decyzję o sięgnięciu i zapaleniu papierosa podjęła samodzielnie, a około 46% przyznało, iż pierwszy raz paliło papierosa na wakacjach. Z kolei niespełna 30% respondentów stwierdziło, że według nich dostęp do papierosów jest raczej łatwy i właściwie każdy może je kupić, a dla kolejnych blisko 24% zakup ten jest bardzo łatwy.

Do znajomości osób poniżej 18 roku życia, które palą papierosy przyznało się nieco ponad 77% ankietowanych. Zadowolający jest wynik, iż badani uczniowie deklarują wysoki poziom wiedzy na temat skutków palenia papierosów i nieco ponad 95% zna ogólne, bądź szczegółowe skutki palenia papierosów.

- W obszarze picia alkoholu 46,99%, w tym 109 dziewcząt i 86 chłopców ankietowanych zapytanych o inicjację alkoholową odpowiedziało, że taka sytuacja nie miała jeszcze miejsca. Natomiast pozostali tj. 53,01% (220 uczniów) przyznało, że to wydarzenie ma już za sobą. Wiek 11 lat jako jej początek wskazało 14,70% respondentów a 7,47% badanych zadeklarowało, że moment rozpoczęcia inicjacji przypadł na 12 lat. Z kolei 10,84% ankietowanych wskazało na 13, a 11,81% - na 14. Do spożycia alkoholu w wieku 15 lat przyznało się 5,78% uczniów a pozostali zadeklarowali, że pierwszy raz wypili alkohol w wieku 16 lat.

Biorąc pod uwagę płeć badanych, którzy mieli inicjację alkoholową już za sobą, najczęstszym momentem jej rozpoczęcia wśród dziewcząt oraz chłopców było 11 lat. Wiek ten wskazało 13,27% uczennic oraz 16,18% uczniów. 30% z uczniów, którzy już pili alkohol wskazało, że pierwszy raz spróbowało alkoholu za namową osób trzecich. Pozostałe 70% respondentów przyznało, że do „pierwszego razu” nikt ich nie namawiał a alkohol pili z własnej inicjatywy. Połowa spróbowała alkoholu w czasie wakacji. Kolejne 4,55% respondentów zadeklarowało, że pierwszy raz piło na wagarach a 4,09% badanych uczniów sięgnęło po alkohol na dyskotecę lub w pubie. Pozostałe 41,36% ankietowanych pierwszy raz spożywało alkohol, w domu, bądź podczas imprezy okolicznościowej.

Jeśli chodzi o częstotliwość sięgania po alkohol to do jednorazowego spożycia alkoholu przyznało się 36,82% respondentów. Kilka razy w roku zadeklarowało 38,64% badanych a kilka razy w miesiącu - 14,55% ankietowanych, 3,64% uczniów piło alkohol kilka razy w tygodniu a pozostałe 6,36% badanych spożywało napoje alkoholowe codziennie lub prawie codziennie. Najczęstszym powodem sięgania po alkohol dla badanych jest towarzystwo (55,45%), ciekawość (33,64%), smutek lub złość (6,82%), przyzwyczajenie (4,09%).

W kwestii dostępności alkoholu najczęstszą odpowiedzią wybieraną przez 33,01% respondentów była ta, iż jest to trudne zadanie, ale odpowiednie znajomości ułatwiają jego zdobycie. Z kolei 12,05% uczniów uważa, że zakup alkoholu jest bardzo trudny, prawie niemożliwy a dla 13,73% ankietowanych dostęp do alkoholu jest raczej trudny i nie wart wysiłku. Pozostałe 23,61% badanych wybrało odpowiedź, że jest on raczej łatwy i właściwie każdy może kupić, natomiast dla 17,59% uczniów zakup ten jest bardzo łatwy i nie wymaga żadnego wysiłku.

- Z analizy wyników uzyskanych w badaniach ankietowych starszych uczniów tj. kl. VII, II i III gimnazjum wynika, że zdecydowana większość badanych nie miała jeszcze kontaktu z narkotykami. Było to 91,08% ankietowanych. Natomiast 8,92% uczniów (w tym 13 dziewcząt oraz 24 chłopców) przyznało się do pierwszych eksperymentów z narkotykami.

Młodzi ludzie mający już za sobą inicjację narkotykową zapytani o okoliczności pierwszej próby używania narkotyków przyznali, że po raz pierwszy używali narkotyków na wakacjach (40,54%), Kolejne 27,03% uczniów sięgnęło po narkotyki w różnych innych miejscach w tym też w domu. Również po 10,81% ankietowanych przyznało się, że inicjacja narkotykowa miała miejsce w szkole, na wagarach, bądź na dyskotecce albo w pubie. Co więcej należy zwrócić uwagę, iż 35,14% (13 uczniów) przyznało się do przebywania na terenie szkoły pod wpływem narkotyków.

Na pytanie skierowane do uczniów mających już za sobą inicjację narkotykową o najczęstsze powody sięgania po narkotyki – 45,95% respondentów odpowiedziało, że była to ciekawość, a kolejne 21,62% uczniów sięgnęło po substancje odurzające dla towarzystwa. Natomiast dla 13,51% młodych ludzi takim powodem było odczuwanie silnych emocji, takich jak: złość, radość czy smutek.

W związku z powyższym grupę 37 uczniów, którzy zadeklarowali, że mieli już kontakt z narkotykami, zapytano o to z jakimi rodzajami narkotyków mieli do czynienia. W odpowiedzi 67,57% badanych wskazało marihuanę lub haszysz, a 18,91% - amfetaminę. Kolejne 16,22% uczniów przyznało się do zażywania ekstazy a również po 10,81% używało substancje wziewne, bądź metamfetaminę.

Następne pytanie dotyczyło tego, czy ankietowani znają osoby, które w ich najbliższym otoczeniu zażywają narkotyki. 37,59% badanych uczniów przyznało się do znajomości takich osób. Jak widać z przeprowadzonych badań wraz z wiekiem rośnie liczba znajomych zażywających narkotyki. Jest to alarmujące, gdyż przebywanie z takimi osobami naraża na częstsze zachęty i pokusy na eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi. Ponadto spośród wszystkich badanych uczniów – 22,89% z nich posiada wiedzę na temat tego, gdzie i u kogo kupić narkotyki.

Badani respondenci wykazali się także wiedzą na temat konsekwencji zdrowotnych i prawnych stosowania i posiadania narkotyków. 33,25% uczniów potrafiło wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje i narządy organizmu, a kolejne 56,39% znało ogólnie skutki zdrowotne zażywania narkotyków. Z kolei 89,40% badanych posiadało ogólną lub dokładną wiedzę na temat prawnych konsekwencji posiadania narkotyków.

W kwestionariuszu ankiety nie zabrakło także pytania o stopień trudności zakupu narkotyków. Jak się okazało dla 33,73% badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. 22,65% uważało, że zdobycie narkotyków jest raczej trudne i trzeba się bardzo postarać. Z kolei 28,19% respondentów uznało, że jest to zadanie trudne, ale możliwe. Natomiast dla 10,60% uczniów narkotyki są raczej łatwo dostępnym towarem i zakup ich nie wymaga dużego wysiłku, a pozostałe 4,82% ankietowanych było zdania, że ich zdobycie jest łatwe i właściwie każdy może je kupić

W trakcie badania sprawdzano także, czy głuchołaska młodzież przyjmuje leki uspokajające i nasenne przepisane przez lekarza. Jak się okazało większość badanych nie miała do czynienia z takimi lekami (83,37%). Pojawiło się jednak kilka osób (13,73%), które przyznały się do ich zażywania ale krócej niż przez trzy tygodnie. Do przyjmowania leków

nasennych i uspokajających co najmniej przez 3 tygodnie przyznało się 2,89% respondentów.

W odniesieniu do dopalaczy 60% uczniów stwierdziło, że stanowią one realne zagrożenie. Kolejno 18,31% badanych stwierdziło, że jest to przereklamowany temat a 11,08% - że jest to chwilowa moda. Pozostałe 10,60% ankietowanych podało inną odpowiedź, na przykład twierdząc, iż nie wiedzą czym są dopalacze. Ponadto 95,18% zadeklarowało, że nigdy nie zażywało dopalaczy. Jednak znalazły się osoby tj. 4,82% w tym 5 dziewcząt i 15 chłopców, którzy przyznali się do eksperymentowania z dopalaczami. Osoby, które już sięgnęły po dopalacze przyznały, że najczęstszym powodem dla którego to zrobiły była ciekawość oraz towarzystwo.

Do znajomości w swoim środowisku osób, które zażywają dopalacze przyznało się 14,46% młodych ludzi, a kolejne 10,84% - stwierdziło, że wie gdzie i u kogo można je kupić. Mimo to, według blisko 36 % dopalacze są substancjami bardzo trudno dostępnymi, a ponad 89% respondentów nie ma wiedzy gdzie można je kupić. Natomiast skutki używania dopalaczy zna 87% badanej młodzieży.

- Dane uzyskane w zakresie dotyczącym użytkowania sprzętu i korzystania z Internetu w życiu badanych uczniów klas VII szkół podstawowych oraz II i III gimnazjów z terenu gminy Głuchołazy pokazują, iż prawie wszyscy respondenci posiadają swój sprzęt multimedialny, a czas od 1 do 3 godzin dziennie korzystania z tych urządzeń, podawany jest najczęściej przez uczniów (blisko 39%). Ponadto jak deklarują, najczęściej wtedy śledzą różnego rodzaju portale społecznościowe oraz poświęcają ten czas na naukę. Alarmujący jest fakt, że nieco ponad 21% badanych uczniów deklaruje regularne zawieranie znajomości w sieci, a kolejne nieco ponad 54% respondentów okazjonalnie zawiera takie znajomości.
- Jak wynika z badań, w odniesieniu do cyberprzemocy to zdecydowana większość starszych uczniów (94,94%) wie czym jest to zjawisko. Co więcej, 29,64% ankietowanych przejmując się i szuka pomocy wobec aktów cyberprzemocy i również tylu samo respondentów ignoruje to zjawisko. Kolejno 21,69% badanych uczniów stwierdziło, że są to tylko żarty a 9,16% młodych ludzi nie ma nic przeciwko cyberprzemocy. Pozostałe 9,88% twierdzi, że nie ma zdania na ten temat. Dziewczęta są bardziej wrażliwe na cyberprzemoc, gdyż 40,76% z nich przejmując się tym zjawiskiem i szuka pomocy. Natomiast 36,76% chłopców całkowicie ignoruje zjawisko cyberprzemocy, twierdząc, że to nic takiego.

Według badanych jedną z najboleśniejszych form cyberprzemocy jest nagrywanie filmów bez zgody osoby filmowanej. 46,27% badanych uczniów przyznało, że doświadczyło sytuacji, w której ktoś wbrew ich woli zrobił im zdjęcie lub nakręcił film.

Blisko połowa respondentów (49,64%) nie zna ani jednej organizacji czy serwisu internetowego, który udziela pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Natomiast pozostałe 50,36% ankietowanych potrafi wskazać przynajmniej jedną instytucję lub organizację, która zajmuje się taką pomocą. Najczęściej wymienianym serwisem internetowym wśród ankietowanych był: Sieciaki.pl, natomiast organizacją: Kampania Dziecko w sieci oraz Akademia Bezpiecznego Internetu.

Wobec powyższego zarówno rodzice jak i nauczyciele powinni podejmować rozmowy na temat cyberprzemocy, która jest w szkołach coraz bardziej powszechna i jak pokazują badania, dotyka nie tak rzadko badanych respondentów. Ponadto należy wziąć pod uwagę fakt, że może być spora grupa osób, która pomimo anonimowości zachowanej w ankiecie wstydzi się przyznać do bycia ofiarą.

Postawy sprzedawców napojów alkoholowych:

W trakcie opracowywania Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych przeprowadzono także badania ankietowe wśród 30 sprzedawców napojów alkoholowych z gminy Głuchołazy. Kwestionariusz ankiety miał na celu analizę postaw sprzedawców względem takich zagadnień jak:

- 1) sprzedaż napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim;
- 2) sprzedaż napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym;
- 3) spożywanie alkoholu w miejscu sprzedaży;
- 4) zakłócania porządku publicznego spowodowane przez osoby spożywające alkohol.

Analiza odpowiedzi wskazała, że według 80% badanych sprzedawców, spożywanie alkoholu w obrębie „ich” sklepu nigdy się nie zdarza. Mimo to blisko 40% badanych respondentów przyznało, że doświadczyło w obrębie sklepu nieprzyjemnego zajścia związanego z alkoholem. W związku z powyższym nie dziwi fakt, że połowa badanych sprzedawców uważa, że osoby spożywające napoje procentowe stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w środowisku lokalnym.

67% badanych zadeklarowało, że nie sprzedaje napojów alkoholowych osobie nietrzeźwej, a 100% że nigdy nie sprzedało alkoholu lub papierosów osobie nieletniej, z kolei ponad 73% ankietowanych nawet nie słyszało o takich sytuacjach. Co więcej, 70% respondentów przyznaje, że młodzi ludzie rzadko podejmują próbę zakupu alkoholu. W przypadku wątpliwości co do wieku kupującego wszyscy badani stwierdzili, że proszą o dowód tożsamości potwierdzający jego wiek. W odniesieniu do kontroli 60% sprzedawców pozytywnie oceniło jej funkcjonowanie

Wnioski:

W ramach opracowanej Lokalnej Diagnozy Problemów Społecznych Gminy Głuchołazy wskazano podjęcie następujących działań:

1. Dalsza kontynuacja działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne, w tym:
 - 1) kontynuacja realizacji programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu;
 - 2) kontynuowanie programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji. Szczególne zwrócenie uwagi na występowanie agresji słownej, ośmieszania oraz poniżania wśród uczniów. Zwiększanie wiedzy na temat tego jak sobie radzić w sytuacji problemowej jest niezbędne, aby młodzi ludzie potrafili funkcjonować wśród rówieśników, a występowanie tego zjawiska nie rzutowało na ich samoocenę i pewność siebie. Ponadto niezbędne jest zwrócenie uwagi na rolę sprawcy przemocy i jego oddziaływanie na psychikę ofiary, szczególnie w młodym wieku;
 - 3) zwiększenie liczby programów profilaktycznych kształtujących kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów, narkotyków i dopalaczy. Położenie szczególnego nacisku na naukę asertywności, tak by młodzi ludzie mając styczność z osobami zażywającymi substancje psychoaktywne potrafili odmawiać ich używania;
 - 4) zwiększenie liczby projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia nowych form przemocy za pośrednictwem urządzeń elektronicznych, jak również realizacja programów na rzecz budowania wrażliwości na zjawisko cyberprzemocy;
 - 5) prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących niebezpieczeństwa jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie;
 - 6) prowadzenie kampanii informacyjnych dotyczących organizacji czy serwisów internetowych pomagających w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą;
 - 7) prowadzenie programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, m.in. poprzez preferowanie programów profilaktycznych w szkołach obejmujących rodziców lub prawnych opiekunów.
1. Kontynuowanie warsztatów dla nauczycieli i wychowawców w zakresie tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.
2. Kontynuowanie szkoleń dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

3. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących trzeźwości oraz skutków picia alkoholu przez mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet ciężarnych (konsekwencje picia alkoholu dla dziecka, zespół FAS).
4. Kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu.
5. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz współpracy służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza pod wpływem alkoholu.

8. Profesjonalne rozwiązywanie problemów alkoholowych

- W Głucholazach funkcjonuje w ramach Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Poradnia Odwykowa. Świadczy ona standardowe usługi przewidziane dla tego typu placówek. Na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do leczenia w Poradni może także zobowiązać sąd, w przypadku Gminy Głucholazy – Sąd Rejonowy w Prudniku. Z pomocy poradni korzystają też członkowie rodzin osób uzależnionych tzw. współuzależnieni.

Jak wynika z informacji uzyskanych z Poradni Odwykowej w związku z pandemią koronawirusa wielu pacjentów „wypadło” z leczenia z powodu braku grup terapeutycznych oraz sesji online. Kiedy już uruchomiono spotkania online to i tak niektórzy z nich nie mieli możliwości skorzystania z takiej formy kontaktu albo ze względu na brak sprzętu albo trudności techniczne.

Tab. Nr 5 – charakterystyka pacjentów przyjętych przez Poradnię Odwykową w Głucholazach

		Rok 2020	Rok 2021 (stan na wrzesień)
1.	Pacjenci zarejestrowani w Poradni	79	62
2.	Pacjenci, którzy pierwszy raz zgłosili się do Poradni	33	10
3.	Pacjenci skierowani na leczenie postanowieniem sądu	5	2
4.	Osoby współuzależnione korzystające z usług Poradni	22	28
5.	Osoby, które same zgłosiły się do Poradni	74	60

Źródło: Dane Poradni Odwykowej w Głucholazach.

Uwaga: pacjenci, którzy pierwszy raz się zgłosili do Poradni mogą być równocześnie osobami, które same się zgłosiły lub zostały skierowane przez sąd.

- W Głucholazach działa obecnie 1 placówka wsparcia dziennego realizująca różnego rodzaju zajęcia, w tym: edukacyjne, psychoedukacyjne, socjoterapeutyczne, logopedyczne, korekcyjno – kompensacyjne i ogólnorozwojowe. Do końca 2020r. działała jeszcze placówka opiekuńczo – wychowawcza, która jednak zakończyła swoją działalność. Funkcjonująca placówki skupia dzieci w wieku 6-16 lat pochodzące z rodzin alkoholowych, niewydolnych wychowawczo i dysfunkcyjnych. Łącznie do świetlicy uczęszczało 24 dzieci (stan na wrzesień 2021r.), z czego 8 to były dzieci z rodzin gdzie występuje problem alkoholowy. W świetlicy podopieczni otrzymują posiłek, a ich rodziny objęte są w miarę możliwości pomocą materialną. Mogą też liczyć na wsparcie w przypadku wystąpienia w rodzinie trudności wychowawczych. W czasie wakacji dzieci mogą uczestniczyć w koloniach wyjazdowych oraz półkoloniach. Z takiej formy wypoczynku w 2021 r. skorzystało odpowiednio 7 i 48 dzieci.

Kadra placówki socjoterapeutycznej w związku z epidemią koronawirusa sygnalizuje nasilenie problemów edukacyjnych ich podopiecznych. Zamknięcie szkół i przejście na naukę zdalną spowodowało, że pojawiły się także trudności związane z kontaktami społecznymi. Dzieci są bardziej wyizolowane, niechętnie podejmują się grupowych aktywności i odczuwają lęk będąc w większej grupie.

- Mimo epidemii koronawirusa i wprowadzonych ograniczeń przeszkoleni nauczyciele i pedagodzy realizują programy profilaktyczne oraz biorą udział w kampaniach. Ponadto uczestniczą w szkoleniach, głównie online dzięki którym podnoszą swoje kompetencje i rozwijają umiejętności. Szkoły z kolei podejmują różnego rodzaju przedsięwzięcia z zakresu profilaktyki uzależnień, które mają już charakter cykliczny. Odbywają się także spotkania z policjantami w ramach realizowanych przez nich programów profilaktycznych.

Pedagodzy szkolni starają się dostrzegać problemy związane nie tylko z pobytem w szkole ale także w domu rodzinnym i w razie potrzeby odpowiednio reagować. Są szczególnie uwrażliwiani na zjawisko przemocy domowej, której jak widać z wcześniejszych zestawień liczbowych jest bardzo dużo i której świadkami są często dzieci. Ponadto, w związku z tym, że dzieci przez długi okres czasu przebywały w domu i korzystały z dobrodziejstw sprzętu elektronicznego pojawiły się problemy związane z jego nadużywaniem. Dlatego też w działaniach szkół pojawiły się tematy związane z tym zagadnieniem.

W miarę możliwości, mimo wprowadzonych ograniczeń uczniowie uczestniczą w różnego rodzaju przedsięwzięciach związanych z tematyką uzależnień. Ponadto szkoły, kluby sportowe czy inne organizacje starają się przedstawić dzieciom i młodzieży ofertę zajęć, która stanowiłby alternatywę dla wszelkiego rodzaju używek czyli bez alkoholu, narkotyków i nikotyny

- Nadal działa Zespół Interdyscyplinarny zajmujący się przypadkami przemocy w rodzinie, powołany zgodnie ze znowelizowaną w 2010r. ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W okresie I-IX 2021r. do Przewodniczącej Zespołu wpłynęły 23 „Niebieskie Karty”, w tym 3 karty dot. przemocy wobec dziecka, 17 – wobec kobiet i 3 – wobec mężczyzn. Procedurę wszczynali głównie policjanci ale też pracownicy socjalni oraz GKRPA. Żadnej karty nie założyli pracownicy oświaty oraz służby zdrowia. Procedurą objęto 22 rodziny, z tym, że w tym czasie procedurą objętych było łącznie 48 rodzin. Powołano 22 grupy robocze zajmujące się indywidualnymi przypadkami. W tym czasie zakończono 39 procedur „Niebieskie Karty”: 34 - z powodu ustania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pracy, 5 – z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań. Wystosowano 19 wezwań do sprawców przemocy, ponadto na posiedzenia grup roboczych zapraszano osoby, które doznały przemocy. Posiedzenia grup roboczych oraz kontakt z rodzinami odbywał się za pomocą zdalnych środków komunikacji oraz poprzez kontakt osobisty.

W obszarze zjawiska przemocy w rodzinie, którą zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy robocze w 2017 r. w ramach Programu Oślonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” został opracowany „Raport na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Głucholazy”. Obejmował on przeprowadzenie badań na wyłonionej grupie ryzyka składającej się z osób najczęściej doświadczających przemocy w rodzinie.

Na podstawie analizy „Niebieskich Kart” z okresu 2014 – 2016 zaobserwowano, iż duży odsetek osób dotkniętych przemocą stanowią osoby w wieku powyżej 66 roku życia (ponad 17% badanej populacji to seniorzy). Z kolei 13% pokrzywdzonych to dzieci. Jak wynika z badań, poza omówioną grupą ujętą w

analizowanych dokumentach, dodatkowym faktem jest to, iż w większości rodzin gdzie występuje przemoc domowa obecne są dzieci.

Z kolei przy opisie osoby stosującej przemoc na pierwszy plan wysuwa się nadużywanie przez nią alkoholu, które występuje prawie w 70% przypadków. Najwięcej przypadków działań policji związanych było ze stwierdzeniem zawartości alkoholu w organizmie osób stosujących przemoc (41,7%).

Przeprowadzone badanie ukazało, że największymi grupami ryzyka odnośnie przemocy w rodzinie są: seniorzy, dzieci i osoby nadużywające alkoholu. Dwie pierwsze kategorie są narażone na przemoc, natomiast osoby z trzeciej kategorii mają skłonności do zachowań przemocowych.

W nawiązaniu do wyników analizy zostało przeprowadzone badanie ilościowe w grupach ryzyka w postaci ankiety. Jak się okazało przeważająca część respondentów z badanych grup знаła rodziny, w których występuje zjawisko przemocy. Najczęściej znajomość takich rodzin wykazywały osoby uzależnione od alkoholu.

Respondentom zostały zadane pytania nawiązujące do stereotypów związanych ze zjawiskiem przemocy. Stereotypy potwierdziły się między innymi w przypadku grupy uzależnionych od alkoholu, którzy zdecydowanie zgadzają się ze stereotypem, iż picie alkoholu jest przyczyną przemocy. W przypadku rodziców połowa również potwierdza omawiany stereotyp. Natomiast wśród seniorów istnieje przekonanie, co do stereotypu, iż osoby maltretowane są głupie i są złymi rodzicami, inaczej nie tkwiłyby w takich związkach. Seniorzy powielają również stereotyp, iż osoby starsze nie mają tylu potrzeb i powinny oddawać pieniądze głowie rodziny, a proszenie dzieci o pieniądze czy występowanie o alimenty jest poniżające. W badaniach ankietowych potwierdziło się również, że członkowie omawianych grup w większości doświadczyli przemocy w rodzinie.

- Mając na uwadze, że dzieci bardzo często są świadkami występowania przemocy w rodzinie czy też picia alkoholu przez ich rodziców niezbędne jest zapewnienie im dostępu do profesjonalnej pomocy psychologicznej. Z pomocy takiej od I – IX 2021r. skorzystało 28 dzieci w wieku 4-17 lat. Wśród dzieci objętych pomocą psychologiczną 12 - dzieci było świadkami przemocy, 2 - dzieci doświadczyło przemocy fizycznej, 8 – psychicznej a 1 – zaniedbania, 6 dzieci - pochodziło z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, 9 - z rodzin, w których występuje problem alkoholowy, 8 - dzieci doświadczyło przemocy od nietrzeźwego rodzica. Z pomocy psychologicznej korzystali także rodzice (10). Najczęstszymi problemami zgłaszanymi psychologowi były m.in. zaburzenia lękowe, obniżona samoocena, obniżony nastrój, nadmierne poczucie odpowiedzialności, trudności w funkcjonowaniu w grupie, trudności szkolne, niedostatek wsparcia, zrozumienia ze strony rodziców, poczucie odrzucenia, zaburzenia emocjonalne. Psycholog sygnalizuje, że w związku z epidemią u dzieci nasiliły się zaburzenia lękowe, szczególnie lęk społeczny oraz poczucie alienacji a także trudności wychowawcze
- W 2021r. kolejny rok działał również punkt konsultacyjny w ramach, którego udzielano pomocy psychologicznej, prawnej oraz informacyjnej osobom pochodzącym z rodzin z problemem alkoholowym, dotkniętych przemocą oraz innymi problemami. Łącznie do końca września 2021r. z punktu skorzystało 57 osób, którym udzielono 73 porady. 33 osoby w rodzinie miały problem alkoholowy, w 12 rodzinach występowała przemoc a w 12 prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”. Najczęstszymi zgłaszanymi problemami były: przemoc w rodzinie, problem alkoholowy, alimenty, eksmisja, rozwód, podział majątku. Poszukiwano także pomocy psychologicznej a także informacji o możliwościach działania w trudnych sytuacjach życiowych. Przy okazji powyższego poradnictwa osobom korzystającym z punktu konsultacyjnego udzielano także wsparcia emocjonalnego, które jest niezwykle ważne zwłaszcza w przypadku przemocy czy problemów związanych z uzależnieniami.

- Rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie naszej gminy zajmuje się także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która realizuje zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in. motywuje osoby nadużywające alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz wnioskuje do sądu o leczenie odwykowe.

Lata	Wnioski o leczenie	Posiedzenia i dyżury GKRPA	Wnioski do sądu
2011r.	38	38	15
2012r.	67	36	35
2013r.	36	31	18
2014r.	37	38	10
2015r.	40	29	8
2016r.	38	33	6
2017r.	30	26	4
2018r.	14	25	5
2019r.	25	21	0
2020r.	16	14	0
2021r. (stan na wrzesień)	16	20	5

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Glucholazach

Komisja podczas wykonywania swoich obowiązków podejmuje również działania związane z przemocą w rodzinie. Wszczyna ona procedurę „Niebieskie Karty” oraz koordynuje lub uczestniczy w grupach roboczych, które podejmują działania mające na celu pomoc osobom doznającym przemocy. Przedstawiciel Komisji do końca września 2021r. został powołany do 15 z 22 nowych grup roboczych. Ponadto 2 Członków Komisji wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

- Osoby uzależnione oraz członkowie ich rodzin mogą korzystać z pomocy socjalnej i finansowej w Ośrodku Pomocy Społecznej. W okresie I-IX 2021r. ośrodek zarejestrował 118 rodzin z problemem alkoholowym tj. o 20 więcej niż w roku ubiegłym. Rodziny, w których występuje alkoholizm stanowią 15,77% ogółu korzystających z pomocy. Pomoc finansowa świadczona była dla 118 osób, u których występuje nadużywanie alkoholu.

Ośrodek Pomocy Społecznej na pomoc finansową dla osób nadużywających alkoholu przeznaczył 490 127 zł w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych (dla porównania: w 2020r. - 414.450,10 zł, w 2019r.- 297 023,23 zł, w 2018r. – 394 961 zł). Stanowi to 14,54 % ogółu środków przeznaczonych na pomoc wszystkim podopiecznym. Ośrodek Pomocy Społecznej w 3 przypadkach odmówił pomocy finansowej ze względu na nadużywanie alkoholu.

Do 30 września 2021r. pracownicy Ośrodka w 2 przypadkach uruchamiali procedurę „Niebieskie Karty”, w tym samym czasie zakończyli oni procedurę w 39 przypadkach (34 z powodu ustania przemocy w rodzinie, 5 z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań), w 4 przypadkach prowadzonych w ramach tej procedury zapadł wyrok skazujący. Ponadto pracownicy socjalni zostali powołani do 22 grup roboczych, gdzie w 17 przypadkach osobami doznającymi przemocy były kobiety, w 3 – mężczyźni, w 3 – dzieci. W 7 przypadkach podejmowali oni interwencje na telefoniczne lub pisemne zgłoszenie sprawowania opieki nad dziećmi przez nietrzeźwych rodziców. Żadne z tych zgłoszeń nie zostało potwierdzone.

- Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Głucholazach problemem narkomanii dotkniętych jest 10 rodzin (o 3 więcej niż w tym samym czasie w roku ubiegłym), korzystających z jego pomocy, 10 osób w tych rodzinach używa narkotyków, co stanowi 1,33% ogółu. Na pomoc finansową z powodu narkomanii przeznaczono w okresie od I - IX 2021r. 24.839 zł, co stanowi 0,73% ogółu środków przeznaczonych dla wszystkich podopiecznych. Dla porównania w roku ubiegłym na pomoc rodzinom, w których występowały problemy narkomanii przeznaczono 24 432,03 zł. Osoby używające narkotyków objęte są pracą socjalną.

9. Działania nieprofesjonalne na rzecz osób z problemami alkoholowymi

- W Głucholazach działają 2 stowarzyszenia abstynenckie, mające na celu niesienie pomocy chorym uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom. Skupiały one do końca września 2021r. 43 członków. Stowarzyszenia oprócz członków zrzeszają również sympatyków. W pomieszczeniach klubowych spotykają się członkowie grup AA .

Członkowie Stowarzyszenia propagują życie bez alkoholu poprzez organizowanie imprez kulturalno-rozrywkowych, wyjazdów na spotkania środowisk trzeźwościowych oraz weekendy rodzinne przeznaczone dla całych rodzin dotkniętych chorobą alkoholową. Uczestniczą też w zajęciach rehabilitacyjnych organizowanych z inicjatywy Stowarzyszenia.

ROZDZIAŁ III – CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025. WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELÓW I REALIZACJI ZADAŃ.

1. Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

Celem strategicznym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 jest inicjowanie i wskazywanie kierunków działań zmierzających do zapobiegania oraz rozwiązywania problemów wynikających ze spożywania napojów alkoholowych, używania narkotyków oraz związanych z uzależnieniami behawioralnymi wstępującymi na terenie Gminy Głuchołazy

Do osiągnięcia celu strategicznego służyć będą poniższe cele operacyjne:

1. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w odniesieniu do uzależnień od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz uzależnień behawioralnych a także innych zachowań ryzykownych.
2. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie badania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki), uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi oraz przemocą w rodzinie.
3. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie przygotowywania i podnoszenia kompetencji kadr uczestniczących w realizacji zadań obejmujących profilaktykę i leczenie uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
4. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie rozwoju przedsięwzięć profilaktycznych oraz upowszechniania standardów profilaktycznych.
5. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
6. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie ograniczania dostępności alkoholu i zapewnienia egzekwowania przepisów.
7. Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i ich bliskich

Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii zostały zawarte w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 (dalej NPZ) stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r.

Odnosnie jednostek samorządów terytorialnych zadania te zostały ujęte w dziale VI NPZ pn. „Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 2:Profilaktyka uzależnień”. W dziale tym wyodrębniono 4 obszary, w których jako realizatorów wskazano jednostki samorządu terytorialnego. Należą do nich:

1. Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.
2. Uzależnienie od alkoholu.

3. Uzależnienie od zachowań (uzależnienia behawioralne)
4. Uzależnienia od narkotyków

Poniżej przedstawiono zadania Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021- 2025:

1. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP (nowe substancje psychoaktywne), spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).
3. Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.
4. Wspieranie poszerzania i udoskonalania oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
5. Poszerzanie i podnoszenie jakości ofert pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
7. Wspieranie podmiotów w redukcji szkód, leczeniu, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich.
8. Propagowanie oraz wspieranie wdrażania i upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.
9. Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.
10. Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
11. Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.
12. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych, strony i poradni internetowej oraz telefonu zaufania
13. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP (Nowych Środków Psychoaktywnych)

W NPZ określone zostały także tryby poszczególnych zadań. Mogą być one realizowane jako zadania własne bądź powierzane w trybie konkursowym. Podczas realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 przyjmuje się możliwość korzystania z obu tych trybów, w zależności od potrzeb, specyfiki zadania czy możliwości jego realizacji. Powyższe zadania będą realizowane w zakresie możliwym do realizacji przez Gminę Głuchołazy.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 przyjmuje się do realizacji zadania NPZ w niżej wymienionym zakresie, które powiązano z celami operacyjnymi Programu.

Cel operacyjny nr 1:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie edukacji zdrowotnej i profilaktyki w odniesieniu do uzależnień od środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) oraz uzależnień behawioralnych a także innych zachowań ryzykownych.

Powiązane z celem operacyjnym nr 1 zadania NPZ:

zad nr 1:

Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom

zad nr 12:

Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych poprzez materiały informacyjno – edukacyjne, kampanie społeczne, strony internetowe

zad nr 13:

Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP

Cel operacyjny nr 2:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie badania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki), uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi oraz przemocą w rodzinie.

Powiązane z celem operacyjnym nr 2 zadania NPZ:

zad. nr 2

Monitorowanie i badania problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych i elektronicznych papierosów, używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP, spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).

Cel operacyjny nr 3:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie przygotowywania i podnoszenia kompetencji kadr uczestniczących w realizacji zadań obejmujących profilaktykę i leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Powiązane z celem operacyjnym nr 3 zadania NPZ:

zad. nr 3

Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień

zad. nr 5

Poszerzanie i podnoszenie jakości ofert pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin

zad. nr 8

Propagowanie oraz wspieranie wdrażania i upowszechniania standardów i procedur profilaktyki, diagnozy oraz terapii FASD (spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych) zgodnie z aktualnym stanem wiedzy naukowej.

zad. nr 9

Kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD

zad. nr 13

Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP

Cel operacyjny nr 4:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie rozwoju przedsięwzięć profilaktycznych oraz upowszechniania standardów profilaktycznych.

Powiązane z celem operacyjnym nr 4 zadania NPZ:

zad. nr 4

Wspieranie poszerzania i udoskonalania oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego

zad. nr 13

Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP

Cel operacyjny nr 5:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Powiązane z celem operacyjnym nr 5 zadania NPZ:

zad. nr 5

Poszerzanie i podnoszenie jakości ofert pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo – wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.

zad. nr 6

Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

zad. nr 7

Wspieranie podmiotów w redukcji szkód, leczeniu, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich

Cel operacyjny nr 6:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie ograniczania dostępności alkoholu i zapewnienia egzekwowania przepisów.

Powiązane z celem operacyjnym nr 6 zadania NPZ:

zad. nr 11

Zwiększanie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie dystrybucji, sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

Cel operacyjny nr 7:

Inicjowanie i wskazywanie kierunków działań w zakresie redukcji szkód, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych (alkohol, narkotyki, uzależnienia behawioralne) i ich bliskich

Powiązane z celem operacyjnym nr 7 zadania NPZ:

zad. nr 7

Wspieranie podmiotów w redukcji szkód, leczeniu, rehabilitacji i reintegracji społecznej osób uzależnionych oraz ich bliskich

zad. nr 13

Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP

2. Wskaźniki osiągnięcia celów i realizacji zadań.

Niżej wymieniono wskaźniki, które będą możliwe do osiągnięcia celów operacyjnych wskazanych w Programie. W związku z tym przyjęto takie wskaźniki, które będą jak najbardziej uniwersalne dla tych celów a jednocześnie będą się wiązać z zadaniami realizowanymi w ramach tych celów. Przyjmuje się, że możliwymi do zastosowania wskaźnikami będą:

1. Liczba podmiotów współpracujących ze sobą podczas realizacji Programu.
2. Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe w ramach Programu.
3. Liczba podmiotów wspartych pozafinansowo.
4. Liczba osób, które otrzymały pomoc i wsparcie w trakcie realizacji Programu.
5. Liczba zorganizowanych szkoleń.
6. Liczba uczestników szkoleń.
7. Liczba, podmiotów reprezentowanych przez uczestników szkoleń.
8. W zakresie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - a) ilość posiedzeń Komisji,
 - b) liczba rozmów motywujących przeprowadzonych przez Komisję,
 - c) liczba wniosków, z którymi Komisja wystąpiła do Sądu Rejonowego w Prudniku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego,
 - d) liczba osób skierowanych do Poradni Odwykowej w Głuchołazach,
 - e) liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczętych przez Komisję,
 - f) liczba zaopiniowanych przez Komisję wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - g) liczba przeprowadzonych przez Komisję kontroli placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków i zasad korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

UZASADNIENIE

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii wprowadzoną ustawą z dnia 17 grudnia 2021r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021r. poz. 2469) uchwalone przez Radę Miejską w Głuchołazach w dniu 22 grudnia 2021r., a obowiązujące od 1 stycznia 2022r. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022r. tracą moc z dniem 31 marca 2022r. Wyżej wymieniona ustawa m.in. nałożyła na gminy obowiązek uchwalenia nowego, wspólnego programu pod nazwą **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, obejmującego zadania i działania wcześniej zaplanowane do realizacji w 2 wyżej wymienionych programach. Ponadto zgodnie z wprowadzoną nowelizacją program zawiera również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości jak i ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021- 2025. Wobec tego niniejszy program również sporządzono na lata 2022-2025, co umożliwiła wprowadzona nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi gdzie w art.4¹ ust. 2a zapisano, że gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata. Natomiast raport z jego wykonania oraz efektów jego realizacji zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Burmistrz przedkłada Radzie Miejskiej w Głuchołazach w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport. Pierwszy taki raport należy sporządzić za rok 2022.

Środki na realizację wyżej wymienionego programu zostały zaplanowane w budżecie gminy w rozdziale 85154.